

תוספות

דף רע"ב

ואלה מוסיף על הראשונים אשר כבר היו לעולמים כי מקומות יש בספר הקדוש הזה ששייכים להם איזה מאמרים כמו מספר הבהיר ותוספתא ומדרש רות וכיוצא באלו שלא נדפסו בדפוס מנטובא ואולי יאמר האומר שלא נאמר בו כי טוב הואיל ואינו בשלמותו. והכל הולך אחר החתום. לכן הדפסנו בסוף הספר כדי שכל אחד ימצא מבוקשו:

מספר הבהיר השייך לדף פב ע"א קודם אמר רבי שמעון:

סימן א וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים. וכי רואים את הקולות אלא וכל העם רואים את הקולות אותן קולות שנאמר קול יי' על המים אל הכבוד הרעים. קול יי' בכת. ואומר בכח ידי עשיתי. ואומר אף ידי יסדה ארץ. קול יי' בהדר. ואומר הוד והדר פעלו וצדקתו וגו'. קול יי' שובר ארזים זה קשת שמשברת עצי ארזים ועצי ברושים. (שם) קול יי' חוצב להבות אש. זה שעושה שלום בין האש ובין המים שחוצב כח האש ומונע אותו מללחוך המים גם מונע מלכבותו (שם) קול יי' יחיל מדבר שנאמר ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם. יותר מן המדבר. קול יי' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כלו אומר כבוד. דכתיב השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה. הא למדת שבשבע קולות נתנה התורה ובכלם נגלה עליהם אדון העולם וראו והיינו דכתיב וכל העם רואים את הקולות כתוב אחד אומר ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו. וכתוב אחד אומר כי מן השמים דברתי עמכם. הא כיצד אשו הגדולה היתה בארץ שהוא קול אחד ושאר קולות היו בשמים דכתיב מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש. ומאי היא גדולה. ומאלו היה יוצא דבור מתוך האש שנאמר (שם) ודבריו שמעת מתוך האש. ומה (שם) ותמונה אינכם רואים זולתי קול ההוא כדאמר להם משה לישראל (שם) כי לא ראיתם כל תמונה. תמונה ולא כל תמונה מלה"ד למלך שהיה עומד על עבדיו מעוטף בכסות לבנה לא די לאימת המלך שיסתכלו בלבושיו ועוד רחוק היה המלך ושמעו קולו יכולין לראות גרונו אמרת לא. הא למדת שראו תמונה ולא כל תמונה. והיינו דכתיב ותמונה אינכם רואים זולתי קול וכתוב (שם) קול דברים אתם שומעים. כתוב אחד אומר וכל העם רואים את הקולות וכתוב אחד אומר קול דברים אתם שומעים. הא כיצד בתחלה רואים את הקולות ומה ראו שבע קולות שאמר דוד ולסוף שמעו הדבר יוצא מבין כלם. והא אנון עשר דרבנן אמרי דכלהו אמרינן כחדא מלתא כן כלהו כחדא מלתא אמרינן והוי שבעה מאמרות בשבעה קולות. וע"ד נאמר קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול. הא למדת דכלהו כחדא מלתא אמרינן. ובעבור שלא יטעו ישראל לומר אחרים יעזרוהו מן המלאכים אך קולו לבדו לא יוכל להיות חזק כל כך בעבור כך חזר וכללם. ד"א שלא יאמר העולם הואיל והם עשרה מאמרות לעשר מלאכים שמא לא יוכלו לדבר על פה אחד כתיב ביה אנכי וכלל כל העשרה. ומאי עשרה מלאכים שבע קולות ושלושה מאמרים ומאי אומרים דכתיב וי' האמירך היום ומאי ניהו שלושה דכתיב ראשית חכמה קנה חכמה ובכל קנינך קנה בינה כד"א ונשמת שדי תבינם. נשמתו של שדי היא תיבנם. שלישית מאי הוי כדאמר ליה ההוא גברא סבא לההוא ינוקא במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור במה שהרשיתך

התבונן אין לך עסק בנסתרות תנא כבוד אלקים הסתר דבר. מאי דבר כד"א ראש דברך אמת וכבוד מלכים חקור דבר מאי דבר דכתיב דבר דבור על אפניו אל תקרי אפניו אלא אופניו ע"כ:

שייך לך צ ע"ב במאמר המתחיל וידבר אלקים הנמשך לך צא ונכלל בו אלו שתי הנחות:

סימן ב ואלו הם י"ב פקודין א' יחוד ה'. ב' ליראה את ה'. ג' למנדע דאית דיין ואית אגר טוב וכו'. ד' לקדש את ה'. ה' להתפלל בכל יום שחרית מנחה וערבית. ו' לעסוק בתורה. ז' למול את הבן. ח' קדש לי כל בכור. ט' תפלין. י' ציצית. י"א מזוזה. י"ב למסור נפשו בדבקות.

דף רע"א

אלו הם י"ב פקודי שמור. א' דלא למיהב רבו לעובדי כוכבים. ב' דלא למבני מגדל לעובדי כוכבים. ג' אל תפנו וגו' להרהר אחריהם. ד' לא תשתחוה להם. ה' דלא לאתכפייא דהיינו לא תעבדם. ו' דלא להחליף יחודא דמריה דהיינו ההמיר וגו' ז, דלא להרהרא דהיינו לא תתורו וגו' ח' שלא לשאול באוב. ט' שלא לשאול בידעוני. י"א שלא למעבד חרשין דהיינו וחובר חבר. י"ב ושם אלקים אחרים לא תזכירו:

מספר הבחיר השייך לך קמו ע"א קודם מאמר וזאת התרומה:

סימן ג ישב רבי ברכיה ודרש מאי דכתיב ויקחו לי תרומה כך אמר הקב"ה אותה תרומה הרימו אותה בתפלותיכם. ומי הוא אותו שנדבו לבו להמשך מן העולם הזה כבדוהו כי בו אני שמח שיודיע שמי. וממנו ראוי לקחת את תרומתי שנאמר (שם) מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי מאותו המתנדב. דא"ר רחימאי צדיקים וחסידיים שבישראל שמרימין אותי על כל העולם בזכותיהן ומהם יתפרנס הל"ב והלב מפרנסן. וכל הצורות הקדושות הממונות על האומות. וישראל קדושים נטלו מגוף האילן ומלבו, מה לב הדר פרי הגוף אף ישראל נטלו עץ הדר מה אילן תמר ענפיו סביביו ולולבו באמצע. אף ישראל נטלו גוף האילן הזה שהוא לבו וכנגד הגוף הוא חוט השדרה באדם שהוא עקר הגוף. ולמה לולב זה כתיב לו לב אף הלב מסור ל"ו. ומה ל"ב זה שלשים ושתים נתיבות חכמה בו אף בכל נתיב מהם צורה שומרת שנאמר לשמור את דרך עץ החיים. ומאי (שם) וישכן מקדם לגן עדן וישכון באותן נתיבות שקדמו לאותו מקום שנקראת גן. ושקדם לכרובים דכתיב (שם) ואת הכרובים. ושקדם ללהט דכתיב (שם) את להט החרב. והא כתיב דמים ואש קדמו דכתיב יהי רקיע בתוך המים וכתיב (שם) ויקרא אלקים לרקיע שמים ומנלן דשמים הוי אש דכתיב כי יי' אלקיך אש אכלה הוא. ומנלן דשמים הקב"ה דכתיב ואתה תשמע השמים. אטו שלמה מתפלל אל השמים שישמעו תפלתו אלא שנקרא שמם על שמו דכתיב (שם) השמים ושמי השמים לא יכלכלוך הוי שמו של הקב"ה והוי אש ואמרת קדם אלא אימא כחם קדם של אותם הצורות של המקום ההוא. ומאי נינהו כחם כד"א אין קדוש כ"י כי אין בלתך ואין צור כאלקיננו ישב ר' ברכיה ודרש מאי לולב דאמרינן אלא לו מסר הלב, והאיך. אמר ליה שלשה שרים הם תל"י וגלגל"ל ול"ב ולכל אחד ואחד י"ב חזרו השלשה מנין ל"ו ובהם נתקים העולם דכתיב וצדיק יסוד עולם תנא עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו על שם הצדיקים ונתגבר ואם לאו מתחלש והוא סובל כל העולם דכתיב וצדיק יסוד עולם ואם חלש לא יוכל להתקיים העולם הילכך אפילו אין בעולם אלא צדיק אחד מעמיד את העולם לפיכך קחו תרומתי ממנו תחלה. ואחרי זאת התרומה אשר תקחו מאתם הנשאר. ומהו זהב וכסף ונחשת. ד"א ויקחו לי תרומה ויקחו לקדש תרומה שהיא יו"ד והיא עשירי ומנלן דעשירי

קדש דכתיב העשירי יהיה קדש לקדש. ומאי נינהו קדש דכתיב וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל מכל תרומותיכם. דכתיב ראשית חכמה יראת יי' אין חכמה אלא יראת השם:

שייך לדף רט ע"ב במאמר ויעשו כל חכם לב:

סימן ד' איכא בצואת ר"א הגדול קרקע הגן הוא כשברא הקב"ה גן עדן נטל שלג מתחת כסא הכבוד וממנה נעשה קרקע הגן וזהו קרקעיתו של ג"ע ואינו נוגע עם הארץ הזאת שהיא למעלה מכל הארצות. רקיע שע"ג הגן הוא כעין כל הגוונים כמעשה לבנת הספיר ושמו של הקב"ה חקוק באמצע הרקיע וארבע טבעות בארבע קצות הרקיע. וארבע אופנים בכל טבעת ובאמצע הרקיע עמוד א' ועמוד הזה נעוץ מקרקע הגן עד שאוחז פני כסא הכבוד והוא מכוסה מענן הכבוד והמלאך גבריאל לבוש הבדים עומד עליו פעם כולם אוחזים בטבעות הרקיע והעמוד חוזר והרקיע סובב ואותיות שם המפורש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות. קול קורא התנוודו מחנות צדיקים קדושים אשריכם שזכיתם לכך מי שמע כזאת מי ראה כאלה בהיות כל נגון הרקיע

דף רעא/ב

בנוסעו ע"י האיש לבוש הבגים והוא מסתלק והרקיע עומד והעמוד מנגן עולה ויורד עד שנמשך אור זוהר אור נועם מלמעלה באותו העמוד והצדיקים עומדים לנגד אור ההוא ונהנים ממנו עד חצות הלילה. בחצי הלילה כשבא הקב"ה ליכנס עם הצדיקים שומעים קול סיבוב הרקיע והעמוד מנגן וקרקע הגן מתנשא והצדיקים עולים מחופותיהם לקראת בוראם וכל הגן מתמלא מכבודו באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות כפי מה שהיו קודם שנבראו מאותו נועם תאותם לחזות בנועם ה' כולם עושים פרי דהיינו רוחות לגרים:

תוספתא השייך לדף רלה ע"א קודם המאמר ויביאו:

סימן ה' פקודא לאקרבא קרבנא דאיהו חדתותא דסיהרא בכל ירחא וירחא ובחדותותי דילה למקרב חביבותא עילא ותתא ולאעברא זוהמא מבי מקדשא וקרבנא דר"ח סליק לעילא. בגין לאמשכא נהירו דאנפין ממקורא דלעילא לתתא דדא אצטריך בגין מיעוטא וזעירו דסיהרא וההוא שעיר דר"ח אעבר זוהמא וסליק ליה דלא חפי לסיהרא וכדין אנגיד נגידו לגבה מעילא לתתא ואתנהרת סיהרא כדקא יאות בגין דשעיר מפני זוהמא תדיר ממקדשא וגרם לאמשכא נהירו מעילא לתתא. וקרבנא דא סליק לעילא. ובג"כ כתיב בו חטאת לה' בגין ההוא זוהמא דחפי לסיהרא ואיהו רזא דכתיב לפתח חטאת רובץ. ואי תימא אמאי כתיב חטאת לה' אלא ודאי ההוא שעיר מעברא ההוא חטאת וגרים לאמשכא נהירו מעילא ודא איהו ושעיר עזים אחד לחטאת ליי' לחטאת לאעברא ליה מן מקדשא. ליי' לאמשכא נהירו מעילא דכד חטאת אתעבר ההוא נהירו וחדוה נחית מעילא לתתא. וע"ד סליק קרבנא דא לעילא וקרבנא דא אקרי כפרה לפנאה מקדשא ולאעברא זוהמא ע"כ:

א"ה בחיות שבזוהרים שהגהנו מתוכם א' מהם הו אמהרב רבי ישראל בנימין ז"ל. ושם נמצאו תשלומי החסרונות באיזהו מקומן. ובאיזה מקום תוספת השייך למקומו ואינם בנמצא בזוהרים הנדפסים עד כען. וכדי שלא למנוע בר מהלומדים שמנו אותם כאן ולא במקומם כדי שיבא דף על דף כזוהר מנטובא מאחר שכל כתבי האריא"ל זלה"ה על אלקים דפי הזוהר הנזכר הוטבעו:

שייך לדרך סד ע"א פרשת המטה והוא מז"ח דף מ"ח א' בדפוס וויניציא ובשנוי לשון ותוספת ע"ש:

סימן ו' תניא א"ר יוסי גליף הוה חוטרא מתרין סטרין משמא קדישא חד סטרא דרחמי ודינא באתון גליפין וחד סטר דינא בדינא נחש עלי צור. ת"ח כתיב ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים מאי ונטה כלומר נטה בחד גיסא דגליפא ברחמי ודינא וכתיב (שם) ויט משה את ידו ולא כתיב וישלח משה את ידו כלומר אסטי מחד גיסא ואי תימא דגליף הוה מקדמת דנא נחש עלי צור אלא באסנא אתגליף דכתיב וישליכהו ארצה ויהי לנחש בההיא שעתא אתגליף נחש עלי צור. ות"ח א"ר יהודה בעא קב"ה דשמוי הוה גליפן בחוטרא יעביד אתאן ותניא תרין אתין אתעבידו בימא בההוא סטר דסטא משה ברחמי ודינא. בזע ימא לישראל בי"ב שבילין ואתיב בדינא על מצראי ואטבע להון בתהומא הה"ד וישב ה' עליהם אתמי הים מההוא שעתא בעא לאפקא מיא א"ל קב"ה אסטי חוטרא מגיסא אוחרא ותרין אתאן אתעביד ביה כמה דאתעביד מסטרא אוחרא חד את הכא וחד את במריבה. אבל השתא והכית בצור באן צור בהאי צור וסליק נחש דלזמנא אחרא. אמר רבי אלעזר מאי דכתיב קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם מהו ודברתם אמר ר' אלעזר מני ליה על נחש דהא אתעביד בצור השתא בעי דאתעביד נחש לאשלמא שמוי דקב"ה באילין אתין משמע דכתיב ודברתם וכתיב וידבר העם באלקים ובמשה מה כתיב בתריה (שם) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וגו' מה נחש חיליה בפומא אוף הכא בפומא ומשה לא עבד הכי אלא הכה. מחא ולא אשלים שמא אלא חזר בקדמיתא בשמא דצור ושבק שמא דנחש הה"ד ויך ולא כתיב וידבר כמה דאתפקד ודברתם

דף רעב/א

דתנינן צור למעבד ונחש למללא. ויך את הסלע במטהו פעמים חד דעבר וחד השתא. תניא א"ר אלעזר ביה שעתא אשתאר שמא. כלומר דלא אשתלים בההוא אות דשביק משה נחש ולא אשתלים כל שמא דהא בחד גיסא אשתלים בימא מגיסא אוחרא שרי בצור ולא אשתלים בנחש אמר ליה קב"ה עבדא דשרי שמי ולא אשתלים למעבד אתון אוף את שרית ולא תשתלים. (שם) לכן לא תביאו שרית לאפקא לון ולא תשתלים לאעלא לון לארעא. לכן לא תביאו א"ר אלעזר ידע לבא דמשה בקדמיתא דדחיל כד חמא נחש דכתיב וינס משה מפניו לבא חמא ולא ידע. א"ר אלעזר כתיב ויעש משה נחש נחושת וישימהו על הנס על נס לא כתיב אלא על הנס בעא לאתקנא מה דחסר א"ל קב"ה כתיב להקדישני במים במים ולא בדבר אחר כשם שהתחלתי במים בעינא דישתלים בשמי הנס במים. אמר רבי אלעזר אתרא דחסר לא שלים אבל את מגיד נסא חדא (נ"א הכא) א"ר יהושע כתיב עשה לך שרף עשה לך לתועלתך עשה לך תקין מה דחסרת ועכ"ז לא תקן אלא ראייה שהיו רואים בנחש וחיין אבל לא נקדש שמא במים ואשתאר חסר מהשאר ותקנת בראיה עלה אל הר העברים וגו' וראה הנך רואה בעיניך ושמה לא תעבור. וראית אותה ונאספת אל עמך. ת"ח דאפילו ראייה כיון דעבד ראייה בהאי אשלים ליה ראייה אבל לא אשלים שמא במיא כמו שאר כל שמא. א"ר יצחק בשעה דאמר קב"ה לכן לא תביאו אמר משה האי חויה לתקלא עלמא הוה א"ל משה לאו הכי דינא לחייביא וחיין למארי קשוט באותה שעה דכתיב וראה אותו וחי ידע משה דרכיו והצדיק עליו את הדין פתח ואמר הצור תמים פעלו דא הוא צור דקאמרינן (שם) אל אמונה ואין עול דכתיב וראה אותו וחי וכתיב האל תמים דרכו. אמר ר' חייא והא תנינן אל גזירת רחמי הוה כד"א אל מוציאם ממצרים אל רחום וחנון א"ל לאו הכי דתנינן שליט רחמי על דינא אל בלחודוי יכולת הוה ליה ורשותיה הוה דיליה מאי יכולת שלטנותא דאל אתגבר גזירא דיליה כד"א יש לאל ידי ורשותא דיליה יכולת דעינא בישא כד"א יש לאל ידי א"ל והא כתיב האל הגדול הגבור אל גדול נצחא אל בלחודוי נצחא וכתיב הצור תמים פעלו כי כל

דרכיו משפט הא צור (שם) אל אמונה ואין עול הא נחש עלי צור. נהדר למילי קדמאי וכתוב האל יעות משפט ח"ו א"ר אלעזר היינו דכתיב אשמעה מה ידבר האל וגו'. וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו. כד"א מטה משפט מטה כלפי חסד. א"ר יוסי שני מטות היו אחד של משה וא' של הקב"ה מאי משמע דכתיב ומטה האלקים דתנינן בשעה שהיה נוטל משה המטה ברשותו היה כאלו שלו הה"ד ויקח משה את מטה האלקים בידו כיון דאמר ויקח משה איני יודע שלקחו בידו אלא מהו בידו ברשותו ביכלתו ואמר רבי יוסי ברשותו של משה היה עד שהוקם המשכן כיון שהוקם המשכן חזר המטה לפני העדות ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים הה"ד ויקח משה את המטה מלפני ה' כיון שלקחו הרי הוא ברשותו וכשלו היה. אמר רבי יהושע אותו המטה של סנפירינון היה ומששת ימי בראשית נברא כמה דתנינן והמכתב והמטה. רבי יהודה אומר של עץ היה. מאן דאמר של סנפירינון היה דכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא וכתוב ומטה האלקים ומאן דאמר של עץ היה דכתיב ויורהו ה' עץ וגו'. שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו אמר קב"ה מכאן הרי חק ומשפט לעשות נסים. חק ומשפט נחש עלי צור. ושם נסהו משום דכתיב וימתקו המים. ד"א אמר קב"ה מכאן ולהלאה חק ומשפט שלא יהא נקדש אלא במים נמתקו א"ר יהודה כתיב כי מרים הם מכאן שנינו יש מים עכורים ויש מים צלולים יש מים מרים ויש מים מתוקים. (שם) ויצעק אל ה' למה צעק מכאן שהיה בצער באותה שעה אמר לו משה הנחש שנהפך בסנה עכשיו אצטריך לחקקא ליה בצור ותרוייהו עמדו עד המים המרים ואותה שעה אתחקק צור בנחש שהיה בו קודם הה"ד (שם) שם שם לו חק ומשפט. כד אתא רבי אבא אתי

דף רעב/ב

שאילו קמיה אמר להו שפיר קאמר רבי יהודה והכי הוא ואנא אצטריך לגלאה רזא דמלה והא חזינא דר' יהודה גלי לה אלא אמר קב"ה למשה משה השתא במצרים היה המטה של אהרן לדחות הקש השולט על ישראל במצרים אבל כשיצאו ממצרים כמה מקטרגי מזמני על ישראל לדחותם בים כמה מים מרים נזדמנו וקטרגו. באו לים בא רהב שרו של מצרים ושל ים אמר קב"ה למשה הרם ונטה ירך כיון דאמר הרם את מטך מהו ונטה את ירך אלא הרם את מטך נגד רהב שרו של מצרים. באו למרה כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק הדא הוא דכתיב ויצעק אליי' א"ל קודשא בריך הוא משה הרי לך עצה בזה השלך המטה אצלם ויתחקק נחש עלי צור שניהם ביחד ויצולו הדא הוא דכתיב (שם) ויורהו ה' עץ וישלך אל המים עץ כמה דאתמר מקום שיפול העץ שהוא עצה וישלך אל המים וכתוב שם שם לו חק ומשפט נחש עלי צור ושם נסהו עטרהו בנסים אמר קב"ה מכאן ולהלאה הרי לך שיעמוד אצל המים הרי לך להתקדש שמי במים. כשבאו לאלים באו המים לקטרג בהם אמר קב"ה במקום הזה אין צריך מטה הרי יעקב שהוא אילן בשבעים נפש והוא שבעים תמרים ושתיים עשרה עינות מים שנים עשר שבטים בשבעים עמודים וי"ב שבטים כד"א כי יבשו מאילים אשר חמדתם מיד ויחנו שם על המים במקום הזה שנקרא אילן והוא אלים משמע דכתיב על המים ומשמע דכתיב שם שם שם לו ולא במקום אחר ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה. מכאן ולהלאה אצטריך המטה בנחש עלי צור אלא המים. באו לחורב באו המים לקטרג אמר ליה קב"ה והכית בצור המטה אצטריך הכא והכית לאלו באותו צור ולא בנחש. אמר משה יתיר אצטריך הכא אנא חמי מים דבעי לשטפא אמאי (שם) הנני עומד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור אמר קב"ה למשה עדיין במריבה עתידין המים לקטרג יותר שהם מים עכורים רעים וזידונים וזידווגו בהם ישראל בגלוי לעיניהון ואותה שעה אצטריך המטה והתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם דבר שנזדווגו בהם בגלוי. ת"ח הכי חמא דוד דכתיב לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אדם זה פרעה (שם) אזי עבר על נפשנו המים הזידונים כדאמרין וכתוב (שם) נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים. א"ר אבא מה ראה משה באותה שעה שלא עשה בנחש אלא ישראל היו דוחקים

למשה תנה לנו מים נתייעץ ואמר. קב"ה אמר לי עמוד בנחש ואנא חמי דאין גזירה לנחש במים אלא בעפר אמר ר' יהודה מהכא ועפר תאכל כל ימי חייך משמע דעפר ייכול כל יומיו אבל לא במיא וישראל דחקין לי ואע"ג דיתעביד ניסא לא יתעביד באתר דא אלא אתחקק בעפרא ולא במיא דכתיב וישליכהו ארצה ויהי לנחש וצור בדא אתחקק במיא במרה וכבר עבד ניסא בהאי דאתעביד זמנא אחרא דכתיב ויך את הסלע במטהו פעמים אמר ליה קב"ה משה (שם) יען לא האמנתם בי להקדישני דחשבתון דלא יכיל נחש במים (שם) לכן לא תביאו ע"כ:

שייך לדף עה ע"א על תיבת עכ"מ תמצא בז"ח דף נ"ו ע"כ:

סימן ז וזה סיומו ותלת דלא עברין האיאי יהו באת פ' ואת א' וכולא ס"א באשלמותיה את ר' לית ביה כלל. שערורי אוכמין תלן ולא שעיעין דא איהו בר נש דשתיק תדיר אבל פקחא איהו מאריה דלשנא בישא מלוי ברוגזא פום מלל רברבן אצלח ולא אצלח מארי קטטה בביתיה לא חייש ליקרא דבר נש חד בפומיה וחד בלביה הפכפך בלישניה. גבינין דיליה סומקין זעיר. ואית קמיטא תחות עיניה רב אזיל עד חוטמא מסטר ימינא ותרין תחותיה חד מנייהו זעיר מאחרא דא שכיב בנדה מיומין זעירין וחוביה רשים ב' רשימין אלין. בין כתפוי אית ליה רושם חד וד' שערין ביה חד מנייהו באמצעיתא רב ותלי וג' אחרנין זעירין ועד לא הוה עבירה דא הוה תלת זעירין וחד דאתרשים ביה דקיק וזעיר מכלהו. ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכם ואינון שערין חוורין כלהו. השתא לאו הכי אלא רושם אוכם וחד סומקא ברשימו וטלפחא באמצעיתא. וההוא שערא דאתרבי בין אחרנין רישיה סומק ושארא חוור. אי תב בתויבתא תשכח בעיניה ימינא חד חיוורא חוור גו ההוא אוכמא. במצחיה ג' שרטוטין עברין ותרין דלא עברין ההוא רושם אוכם וסחרניה חוטא סומק ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק

דף רעג/א

זעיר ותלת שערין באמצעיתא כולהו כחד אזעירא יחכם באורייתא יוליף ולא יצלח בעובדוי. ואי ירוקא דעינא לאיצטבע כ"כ ועינוי אוכמין וחד חוטא סומק זעיר אעבר בין אינון גוונין כדין איהו באת פ' בשלימו ובאות ר' בלחודוי. במצחיה תשכח שית שרטוטין תלת עברין ותלת לא עברין שעריה תקיף ולא כ"כ תלי ולא תלי האי איהו בשלימו לכל בר נש קמצן איהו לית ביה חידו ואפילו בחדווא לא חזי. בדוונא חזי. אטים אודניה שמאליה. שינוי אית תלת רברבין מלעילא ויהבין לון דוכתא אינון דלתתא מהימנא איהו ולא כ"כ. אנפוי אריכין ולא שפירין קליה כאתתא ומילוי כאתתא מקנח פומי' במלוי אפתח אצבעאן דידי במלוליה כד אזיל אקדים לה בליתא דפרסי דלא יחוב ב"נ לגביה. עליה כתיב כי תועבה היא לפני ה'. עינין ירוקין ואילין סימנין ביה ואנפוי אריכין שפירין שערורי אוכמין ומריטין מלעילא ברישא רישיה רב כד אזיל כפיך רישיה קריצין דעינוי בקדמאה. עלייהו כתיב מנע רגלך מנתיבתם. עינין רברבין וירוקין דא איהו בתרין אתוון ר' פ' א' חד יחידא וחד בשלימו במצחוי שרטוטא דאזיל ועבר מסטר לסטר ותלת אחרנין אית דלא עברין מצחיה רב קריצין דעל עינוי לא רברבין. בדיקני' שערא טפי דא באנפוי שפירו סומק שער השעיע ולא כ"כ דחיל חטאה איהו רחים אורייתא איהו רחים לאינון דמשתדלין בה חדי בכלא עביד טיבו לכלא כדיבא לתועלתיה. מהימנא איהו לרזין דאורייתא. טב איהו למלין דעלמא. מאן דאשתתף בהדיה לא אצלח לא איהו ולא אחרא אצלח איהו בלחודוי דהא את ר' גרים. פגים איהו ברישיה. לעילא רישומא דחד מכתשא דהוה ליה תמן דעבד לי חד רביא באבנא בלא רעו וכוונא ואיכסי בשערא וההוא רישומא דמכתשא כגוונא דגימל יונת מהימנא איהו לגבי בני נשא וסליק למהוי רישא דעמיה עד הכא רזין דעינין. ואית רזין אחרנין דעינין דמתפרשן מנייהו. עינין דמעמקן וחייכאן דא איהו בשלימו דאתוון בר דקדמאה ר' ובתר פ' דא איהו בר

נש דאצלח בעובדוי. ג' שרטוטין במצחיה מצחיה עגיל. עינוי נהירין מרקמן עובד ציור קיימין על שלימו. שנאוי יפלו תחותיה. פקיחא איהו אצלה בכלא בהיל בעובדוי טב איהו עם בני נשא מלוי בקשיו ובלא דחילו ותרן איהו עביד טבו ולא לשמה. שעריה שעיע ותליא ולישניה כחרבא. תחות עינוי קמיטין ג' רברבן וג' זעירין ואי אית ד' זעירין וג' רברבן כדין תשכח ב' שרטוטין במצחי עברין מסטר לסטר וג' דמטו ולא מטו. תחות טיבוריה קיימא רשימא חד ציורא דרישא דב"נ אוכם וחור. ב' שערין תליין ביה ההוא בר נש אתכשל באתת גבר מיומין רחיקין ולא תב מההוא חובא מרעין רדפין אבתריה ועל דא אינון מרעין חד דצעיק לאושדא שתן ולא יכיל דעד כאן ההוא חובא תליא בקדליה דנחש עקימא ושליט עליה בדא. ודא לסוף יומין דסיכו. ואי תב בתיובתא בסוף יומין כד מרעין רדפין אבתריה כדין ההוא רשימא קמיט ושערן תליין ביה וההוא מרעא לא אעדיאו מיניה מגו דתלייא בקדליה דנחש בגין דההוא נחש כיון דאחית ההוא חובא על קדליה לית מאן דיתיר קשרא מקדליה בגין דההוא נחש לית ליה רשו ביומי דעולימו דבר נש לקשרא ההוא חובה על קדליה. וקשרין לי' בקשרין תקיפין ואיהו רדיף אבתריה דההוא בר נש ומלקי ליה בההוא ברית דחב ביה ואע"ג דתב בתיובתא יצווח מגו עאקו דמלקיותא. ההוא חויא דליג ועאל בההוא קשרא שיפולי דתהומא רבה כדין רווח לי הלבר נש וההוא נחש לבר יומין נפיק ועביד דא. ובזמנא דמית ההוא בר נש תלת מאה שוטרי רדפין אבתריה דההוא בר נש ותפסין ליה ועיילין ליה קמי מלכא ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין ונחית ההוא חובא מעל קדליה ועל רזא דא כתיב אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון כד"א וכופר בריתכם את מות תבר ההוא קיימא דילכון את מות כד"א אכפרה פניו אבטל רוגזיה כדין ההוא ב"נ אזיל לההוא עלמא נקי מההוא חובה דהא קביל ענשא בהאי עלמא. וכי תימא היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא דכתיב הכא אם יכופר העון הזה וכתיב התם באיסור אשת איש שזנתה ונקה האיש מעון וכתיב גבי אבנר ותפקד עלי עון האשה היום א"נ והנה ששון ושמחה הרג בקר ושחוט צאן אכל ושתה וכתיב התם

דף רעג/ב

אכלה ומחתה פה וכתיב כי אם הלחם אשר הוא אוכל וכתיב מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו (שם) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם (שם) ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה זהו כד קביל ענשיה בהאי עלמא. ואי אשתכח ביה זכות אבות ענשיה בהאי עלמא בההוא עון כד"א ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם ופקדתי זעיר זעיר. אם בפידו להן שוע (ס"א אם יכפר להם שוגג) פוקד עון אבות על בנים מזעיר ונותן זעיר על דא וזעיר על דא ואשתזיב הוא ואבוי מענשא דההוא עלמא דהא ברא מזכי אבא עיינין עקימין דלא מסתכלאן באורח קשוט דא בלא את כלל פרחין מניה כל אתוון בגין דאיהו מארי דעינא בישא חיזו דיליה בהפוכא ההוא רע עין שליט עליה ואי כשרן עובדוי דההוא בר נש לא שליט אלא על עינוי ואצטריך בר נש לאסתמרא מעינוי בגין דסטרא אחרא שלטא עלייהו אינון עיינין חמדן כל ביש ואתעבדן סרסורין לגביה ושייפי גופא נצחן. אבל שלטין עינוי מסתכלאן מאן דבעי לאסתמרא מניה לכתוב יו"ד בידיה ימינא ובידיה שמאלא זי"ן וליפתח קמיה ולמא יו"ד באפכא אתווי וישתזיב מנייהו. דא איהו פגים לשמושא דקדושה בגיני כך לא שריין ביה אתוון והא אסתלקו מניה דא איהו ברזא דההוא קו ירוק דנפיק מתוהו במדידו דבוצינא. ואית לאסתכלא גו שרטוטין דידיא בימינא ובשמאלא וברזא דאינון שרטוטין דידין תשכח דא. מאן דעינא חד אטים ולא כל כך ועינא אחרא פקיחא. מומא חד מאינון מומין אית ביה דא איהו באת ר' בלחודוי באשלמותיה ואת יו"ד מטי לגביה ולא מטי. במצחיה ג' שרטוטין עברין וחד זעירא דאעבר אוף הכי רשימא חדא סליק מעיניה לקבל אודניה. שעריה תלי ותקיף. קריצוי רברבין. אית מומא מסטרא אחרא. אימא דיליה אזלת בחרשין כד הוה במעהא. ונפקת לפתחי דאורחין בליליא. כד דא אתליד בגו תרין שנין

דיליה אתחלש עד דאזער דיוקניה. ואמה אזלת בליליא בהדיה וקא עבדת חרשין עליה. האי חדי בחדווא לית ביה מהימנותא משבח גרמיה במה דלית ביה. גס רוח ממלל בישין ועתיקין. ותרן איהו לית ביה קמצנו כלל מארי דגיופא אצלח ולא אצלח חדידא בלישניה. ואי חד שרטוטא במצחיה רב ותרן זעירין דא אזל גו חרשין. והא עמיה עבדת להו ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא גס רוח איהו אבל לית ביה בישא כלל. קמצאן יהו לית ביה קצת גיופא חדידא בלישניה איהו. בשפה דיליה ית ביה רושם חד סומק טפי וחד שערא באמצעיתא. אצבען די ברגליה שמאלא קמיטין זקיפין מתפשטין עיינין זבלגנין ירוקין נחתין דמעין תדיר האי אתדבק באת פ' ואתר ר' לא אתיישבת בה האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה ועברין כולהו ותרין זעירין מעיניה ועד שעריה. תרין רשומין ותלת זעירין בין קריצי עינוי האי איהו ב"נ דאזיל כפיף רישא. זינא חד מתלת מארי רשימין דתולדות צרעת אית ביה בזיניה האי לאו מסאבא הוא למסגר. חדי הוא למסגר. חדי איהו בכלא וחייך תדיר כל מילוי חייכין ביה בני נשא קמצאן איהו בביתיה באחרנין לאו הכי לית ליה כסופא במלוי בגין דחמי כלא חייכין בהו גייפא איהו. שערין סומקין זעיר ולא שעיעין ולא קמיטין ואית במצחיה תלת שרטוטין דעברן וג' זעירין דלא עברין וכל שאר סימנין ביה האי לית ליה פגימו ורושם. חד בעינא דב"נ דהוה צד צפרין דעבד ביה בלא כוונה באעא דהוה אושיד לצפרין ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא לעילא מקרצוי באורכא ההוא דהוה צד צפרין אגזים ליה בההוא אעא בגין דהוא אפרח צפרין ומחא ליה בלא כוונה האי אצלח למזוניה ולביתיה ולא למכנש ממונא סגי. מהימנא איהו ולא כ"כ והאי מהימנותא במלין זעירין אבל ברברבין לאו איהו מהימנא מארי דלישנא בישא וכולא חייכין במיליה. פומיה רב שפוותיה רברבין מאן דאשתתף בהדיא אצלח בכלא ואיהו אצלח אוף הכי. טב איהו לכל שתופא. רשימא דההוא מכתשא עמיה עייניה זבלגנין ירוקין וחד רשימו אוכם סחרא לון האי איהו באת פ"א בשלימו דתרן אתוון ואת ר' בלחודוי דא רישיה רב וד' שרטוטין רברבין במצחיה וג' זעירין בין קרצוי. על חוטמיה שערין רברבין אנפוי רברבין רישיה עגיל וחד לעילא קריעא זעיר. הוא גיבר חילא. מארי זדונא במלין. שעריה קמיט גייפא איהו. ובליליא אשתתף איהו לגייפא. לזמנין אתכשיל

דף רעד/א

איהו באנתו אסורה. דיקניה מלא בשערין האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא דמחא לה חד גבר אטיס ימינא ביומא רביעאה דשבתא כד בעא שמשא לאתכנשא דהא בההוא זמנא אתער עליה חד חוטא דמאדים ההוא חוטא דבסטר שמאלא וההוא רשימא עמיקא בבשרא בעיגולא. כד מטא ליומין דסיבו נפל מאתר דרכיב ביה. או סוסיא או חמרא או נפיל מכתלא. ומנה יתחלש וימית. דהא חובה דחמא בעולמו בהבל רדיף אבתריה ואי ההוא גברא תב בתיובתא נפיל באמצע יומי מגו חולשא דביה וימות. ואי תב ביומי עולמוי. כדין תשכח שרטוטין דמצחיה ג' רברבין וד' זעירין ותרין תרין מגו עינוי דסלקין לעילא. האי כאורח ארעא יהא מרעיה ויפול מערסיה וימות. דהא לעלמין נפילה אית ביה לבסוף. עיינין זעירין דקיקין דלא אתחזייאן גוונין דילהון לפום שעתא. וכד מסתכלאן בהון אינון ירוקין ואוכמין האי איהו שפון חדין ואפין אריכין בחדידו כדין תשכח במצחיה ב' שרטוטין וחד זעירא בינייהו האי איהו באת פ' בלחודוי. ובאת ר' בשלימו האי איהו שעריה תליא ולא שעיע אצלח בעובדי דוי ובאורייתא אי אשתדל אוף הכי. זעירא איהו בשייפוי וגס בשרא לית ביה גסות רוחא ממלל בגו חוטמוי בגין דנוקבין דילהון דחיקין ובג"כ נפיק רוחא בדחיקו לסטר שמאלא בירכא דיליה לעילא מארכובא רשימא חד דמאריה חבורא דעבד ליה חד רביא בסכין ביומי עולמוי ואסתכן ביה מקנא הו אלאתתיה עד דבני נשא חייכין מניה בעי לאתקנא בגוברין אחרנין ולא אתתקן וחייכין ביה. האי לא ישתתף בר נש בהדיה דלא יצלח. חמדן איהו אשתדל במה דלא ליה חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא ולא

הכי זכי לבנות ולא לבנים. ואי מתחלפאן שרטוטין תרין זעירין וחד רברבא במצחיה ואנפוי סומקין זכי לבנין ולברתא חדא (או) דילדת ואסתלקת מעלמא. כד את חד אית ליה בתר אודניה ימינא רושם דטלופחא וחד שערא דתליא בריש אודניה ואצבעא זעירא די בידא שמאלא כפוף כדין תקינים ותוליד בנין ובנן אי סימנין אלין יהון לה בין רגלהא יכרע ויפול חד ברא בין אינון דיהא מבוע דנביא באורייתא. הוא מקריב ומפזר מבועין ונחלין דאורייתא ובשנין זעירין יתכניש מעלמא האי איהו מאינון אלף דמתכנישין מעלמא מריש שתא ועד ריש שתא כיומין קדמאין. מדאתחרב מקדשא לא אשכח בר שתין חסר חד ואילין אינון דמסתלקי מעלמא כד יהבי ריחא עד לא מטא זמנייהו בגין דכד קב"העאל ואוליף אורייתא לאינון ינקין דאסתלקו מעלמא כד יהבו ריחא אינון קדמאי באינון מלין מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו וקב"ה א"ל לההוא ממנא יופיא"ל שמיה דקאים וקשיר קשרין דאורייתא מאן הוא דין דאקדים לי הה"ד מי הקדימני ואשלם ואשלם ודאי כדין קרא קב"ה למטטרו"ן דאיהו קאים גו פרוכתא דפרסא ושתין אלף רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סחרניה ואיהו מקשר קשרין למאריה א"ל מאן האי דאקדים לי מי הקדימני ואשלם איהו רשים גו מתיבתך או לא א"ל מאריה דעלמא לאו איהו במתיבתא דילי גו מתיבתך איהו וכל אינון דקדמי תחות כל שמיא דילי הוא הה"ד (שם) תחת כל השמים לי הוא בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עלאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עלאה דא דקב"ה מתיבתא עלאה דא דקב"ה מתיבתא דרקיעא דא מטטרו"ן וכדין אמר ליה קב"ה אי הכי לקיט ליה גבאי לקיט ליה וארח ליה הה"ד דודי ירד לגנו לערוגת הבושם דודי דא קב"ה כד"א דודי לי ואני לו הרועה בשושנים ירד לגנו דא גורן דרקיעא דקיימי כגורן לערוגת הבושם דא מתיבתא דמטטרו"ן לרעות בגנים וללקוט שושנים לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה מאי וללקוט שושנים אל תקרי שושנים אלא שושנים אלין אינון דקדמי רוחא בהאי עלמא דמתקלי ומסתלקי מהאי עלמא עד לא מטא זמניהו כדין קרי ההוא נער מטטרו"ן לגבריאל די קסת הסופר בחרצוי וא"ל כתוב פתקא והב למלאך המות על פלוני דילקוט ליה מעלמא ואתלקיט מיד וסלקין ליה למתיבתא דמטטרו"ן בקדמיתא ותמן אמר תלמודיה דאיתי בידיה ואוליף תמן מה דאוליף לבתר סלקין ליה למתיבתא עלאה דקב"ה וזמינא למתיבתא דיליה ותמן אשתעשע בהו באינון דיליה ברזי עלאין וטעמי אורייתא דהו סתימין בהאי עלמא ויופיא"ל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עלאה וחתיים סתרין ורזי דאורייתא מגו תרי מתיבתי כל מה דאקשוי במתיבתא דרקיעא אינון דמתיבתא

דף רעד/ב

עלאה מתרצין במתיבתא עלאה לית תמן פרכי וקושיין אלא במתיבתא דרקיעא וחתיים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות וע"ד כתיב ילכו מחיל אל חיל ולזימנא דאתי יסתלקון פרכי וקושיין מגו מתיבתא דרקיעא כמה דאתמר ילכו מחיל אל חיל וכתוב יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך עד הכא רזין דעיינין באינון לאסתכלא. דיוקנין דחוטמא חוטמא איהו חוטמא (נ"א חותמא) ופרצופא דבר נש לאשתמודע חוטמא זעירא עמיקא דלא אתיישבא כראוי באורח מישור דא איהו דאבד פרצופא דבר נש ודא איהו לאת ה' בלחודוי בלא שלימו דא איהו דארח ענותנותא אתעבר מניה חציפא איהו. שעריה בין סומק לחיור תלת רשימין רברבין על מצחיה וג' אחרנין דלא אתחזון כ"כ תלת שרטוטין אחרנין מסטרא דא ומסטרא דא שפון דיליה רברבין בחציפותיה ממלל בקשיו כל מה דבעי דאורח ענותנותא אתעבר מחוטמיה על אנוי דהא כסופא וענותנותא מיישר חוטמא על אנפין והא לית ביה כלל ובגין דאיהו חציפא כדיב וחייך במלחוי. ואי מתעברן שרטוטין מעל מצחיה ואינון תלת רברבין וב' זעירין ושעריה אוכם הא איהו בין תרין אתוון במתקלא דא נמוך רישא וחייך במילוי שעריה שעיע ולא כ"כ צערין רברבין מתערין עלוי אשתזיב מכלהו דא זכו זעירא מאבוי מגין עלוי וההוא זכו אתרשים גו עמודא דקאים ביה ההוא

נער ואיהו זכי בחד יתמא בגין דכל ייתם וארמלא קייין בפקדוניה דמטטרו"ן דקיימא לדיינא באיננון ע' סנהדרין בהיכלא דזכותא דיינין כל דינין דעלמא בר מג' בני חיי ומזוני וכלהו בקראי כתיבי. בני גבי חנה ותתפלל על ה' על ה' דייקא לעילא לעילא אתרא דמזלא עלאה חיי הנני יוסיף על ימך יוסיף דייקא. מזוני דכתיב השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך על דייקא כדמוכח פרשת עריות וכן באידרא ותמן דיינין בני עלמא ויהבין פתקא למלאך המות לקטלא לון ולנטלא לון רוחיהון. והואיל ומשכונין עלאין וטבין דבני נשא בידוי דקב"ה פקיד למטטרו"ן דיהון בניו דההוא בר נש ואתתיה בפקדונא דיליה ובגין דאסור למשכנא לון משכונין על משכונין לא יקומון ועלדא מאן ישזיב לון מענויא ההוא זכו אגין על בנוי והא חד מנייהו דההוא זכו אגין עליה בעידן עקתיה לדא אית ליה חד רושם במצחיה חייבא או גייפא איהו ולא אתחזי קמי בני נשא דלא ידעין ביה דא אצלח ומאן דאתחבר בהדיה יצלח יתיר מניה. חוטמא עמיקא ותרין נוקבין דיליה רברבין וסלקין לבר אינון פתחין דנחירין חוטמא לא סליק דא איהו באת ה' בשלימו ד' שרטוטין במצחיה רברבין ושית זעירין אודנוי רברבין עינוי רברבין ותרין רשימין אוכמין דקיקין בעיניה דימינא שעריה לא אתתקן במזייה בגין דאיהו רב ותקיף רושם מכתשא במצחיה דא סרפא בכל יומא זמין כד אתרעם ברוגזיה קריר חוטמיה ואתחזי חיוור תב מרוגזיה לזמן רב מהימנא איהו במלין רברבין ובזעירין לאו הכי חמדן איהו גופיה מלא מכתשין ואבעבועין בכל יומי שתא ובר זמנא חד זעירא ביומא סיתווא אתנהיג בענותנותא בביתיה תיאובתיה למיכל בכל אתר אע"ג דלא יזמנון ליה אי זכי באורייתא ואוליף ינוקין זכי בהו בשי"ן תי"ו. בידיה ימינא רושם עמיקא מתולדה דאתיליד ביה תרין נשין אזמנו ליה קדמייתא תמות על מתברא תניינתא תזכה לתרין בנין חד ימות זעיר בחלבא דאמיה וחד יקום בעלמא גייפא יתיר מבני נשא אחרנין וחיין קיימין ביה אבל לא כ"כ. חוטמא דאזיל בארז מישר ומיתקנא על גבי אנפין הא איהו באת ה"א בשלימו דא אתגלי במצחיה תרין שרטוטין רברבין וה' זעירין ותרין מסטרא ימינא לגביה שעריה מישר מתתא לעילא שעריה בין אוכם וסומק תלייא על אודנוי עינוי רברבין ירוקין וחוטא סומקא סחרא לגו אנפוי אריכין דא איקרי אנפי נשר דא מבנוי דסיהרא באשלמותא. כד בעי לאזערא גרמי טב איהו לגבי מאריה דחיל חטאה איהו ביומי עולימוי איהו בלא מרעין אזיל בבריותיה כגיבר בלא דחילו ביומין דסיבו נחית כנחיתו דסיהרא חלשא להוי מרעין רדפין אבתריה דא זכאה במרעין יתכפרן ואי מתחלפי סימנין ביומי עולימו להוי במרעין בגין דאיהו כד סיהרא בעיא לאנהרא ויהא ההוא גברא במסכנו וביומין דסיבו יהוי בלא מרעין ובעותרא ויקר סגי דהא כדן אנהירת סיהרא וקיימא באשלמותא ודא איהו צדיק וטוב לו ודאי ענותנותא ביה רחים הוא למאריה בכולא. חוטמא אריכא וחד דודא ברישא דחוטמא דנשרא האי איהו בלא את

דף רעה/א

כלל. שעריה קמיט שרטוטין דמצחיה ג' אנפוי חדידן עינוי זעירין האי איהו חמדן במה דאית להו לאחרנין כל עובדוי לאו בדחילו דשמיא סאני אורייתא וסאני מאן דלעאן בה רחים לפום שעתא למשמע מלין דאורייתא ולפון שעתא פרחין מניה. ברגליה שמאלא תרין אצבעאן קמיטין דלא מתפשטין וברגליה ימינא חד האי איהו בחטאה דגנבה ולא תב מההוא חובא לעלמין. בין כתפוי תליין תרין שערין רברבין בחדוי אית שלשה שערין דתליין אומי אומאה בכל רגעא ושעתא ולא אתהני זמנין תרין בשתא ישתתף בר נש בהדיה ולא יתיר ויצלח והוא מאדר ועד ריש ניסן ומאלול עד שית יומין בחשון ולא יתיר וביומין אלין יצלח מאן דאשתתף בהדיה דהא יומין אלין יומין דאתוון אינון ומאן דלית ליה אתוון אתאחד בהו. ביומין אלין נפקין נשמתין ערטילאין ואינון מתהדרן כמלקדמין ולית לון זוגין וביומין אלן נפקין אתוון כ"ב ושראן בהו ומתעטרן בהו וברחמי ישתכחון זוגין ובירחין אחרנין וביומין אחרנין לאו דהא מז' באדר בטש בוצינא ואפיק אתוון זעירין ובקעין רקיעין ונפקין לעלמא. בזמנא דאינון נפקין כל אינון נשמתין ערטילאין

דהו זמינין לאתהדרא נפקין בהדייהו ואתאחדן באינון אתוון ונפקין על ידוי דפרוונקא בגין דכל בני עלמא כד אתבנין לאתציירא בהאי עלמא כל ציורין דאתוון מתציירין בהו על ידא דאינון ג' שותפין דקא מזדווג בניינא והשתא אלין דקא מתהדרן כל אינון אתוון דקא אתציירי בהו אחרנין לא מתציירי בהו דהא אינון פרוונקין לא מציירן לון באתוון כמה דאתצייר בקדמיתא מסטרא דאבא ואמא ואילין אתוון אזלין ומשטטאן בעלמא ואתאחדן בהו כל אינון דלית לון אתוון עד ריש ירחא דסיון דהא כדין אתמראן אלין ואתוון עלאין בעייאן לאתגלאה ומאלול אתמרן אלין עלאין עד שיתא יומין בחשון עד דיהדרון בני נשא מחובייהו ויתכפר לון ומתהדרן אתוון כמלקדמין ובין כך ובין כך אינון זעירין נפקן לקיימא עלמא ואלין אתאחדן בהו בגין דלית לון אתוון כלל דהא מאלול תליא וקיימא תשובה ואתוון סלקין לגבה ובני עלמא מהדרן מחובייהו ומתהדרן לאתוון וקיימא על עלמא תרין ירחין ומסתלקין טבת ושבת מז' באדר נפקין אלין אחרנין כמה דאתמר ואילין דמתאחדן בהו מקדמי רחמי באלין יומין ותרין ירחין אחרנין אתמרן כלהו ואלין תמוז ואב ונפקין ימי הרעה באתווייהו ושלטין אלין על עלמא ואחרנין איטמרו ובגין כך באינון יומין זכאה איהו מאן דישתזיב מנייהו. וכד חוטמא אריכא רב בפותיא לגבי רישא דא איהו באת ה' ולזמנין את י' אתחבר בהדיה דא איהו בר נש דאצלח אנפוי קמיטין כתולדת דאבעבויעין עינוי סומקין דא איהו בין אינון תולדין דסגירא דעינו לזמנין זלגין דמעין. קמיטין דמצחיה ד' ותרין עברין רשימין כאריח על גבי לבינה. שעריה רב האי אצלח ודחיל חטאה שבח גרמיה בכלא יתיר ממה דאית ביה ובזמנא דאתנענע [עינוי] זלגין דמעין וכאיבא בחוטמא עד דאושיד לחה ירוקה ודא קשיא מאינון זיני סגירו מאן דאשתתף בהדיה אצלח מהימנא איהו בכלא על כתפיה שמאלא אית ג' רשימין ב' סומקין וחד אוכם ברם אוכם אית ליה תועלתא האי משיך ליה לאתקרבא בבני נשא ואחידו בהו דלא יחשבון ליה כסגירא מומא אתילד ביה בלילא חד יומא דסתווא ביומי דעולמוי דאכל נונא ושתא מיא ונפק לבר ובההוא שעתא הוה שליט ככב שבתאי בעלמא וחד ענפא דיליה הוה משיך לאתפשטא לתתא ונפק איהו בגלויא דרישא ומחא ביה על ידא דקורקפנ"י ושמרירו"ן תרין רוחין דשלטין בההוא ענפא וכד אתמחי האי בר נש רשימו ביה תרין רשימין סומקין וההוא ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא דהא מלוי דשבתאי באוכם אשתמש ורזא דא שליט ביומא דשבתא ולא בעמא קדישא בגין דעמא קדישא לית לון חולקא ואחסנתא בככביא ומזלי אלא בקב"ה בלחודוי ואצטריך לון לאחזאה חדווא ומיכלא ומשתייא ולבושין ולאשתקנא ביתא ופתורא ביומא דא דלאו הכי לכל אינון דאחידן בככבא דשבתאי דאצטריך לון לאתענאה ולאחזאה עציבו ודאגה ורוגזא ולמלבש שחורים ולכסאה שחורים ולא למיכל בשרא וחמרא ומשחא ולא לאתענגא עינוגין דעלמא אלא למיתב בדיורא עציב ולאתפרשא מן בני נשא ותרין אלין רוחין קורקפנ"י ושמרירו"ן מתמשכאן עלוי ואודעין ליה מלין דעלמא באמשכותא דשבתאי. חזינא בספרא דשלמה מלכא דאית בני נשא דאתילידו כד שלטא ענפא דא ואינון עציבין תדיר דלא חדאן לעלמין בר אי לעאן באורייתא וקא אתאחדאן בקב"ה עם כל דא אי אית ביה בההוא בר נש יסודין ושרשין מזכו אבהן ענפא דא דנפיק משבתאי לזמנין נצח ליה ואחיד ליה ואלין תרין

דף רעה/ב

רוחין מתפשטין ואזלין לנוקבא דטינרא דתמן מתכנשין כל רוחין ערטילאין דלא עאלין לגו פרגודא דמלכא ואינון ערטילאין בהאי סלמא וכד נפקי מהאי עלמא משטטי לאעלא בההוא עלמא ונעלין תרעא באנפיייהו בכל סטרין דעלמא ולא אשכחו נייחא עד דאינון נפקין ומשטטין בעלמא ואילין אקרון בשמהן שכנות וביומא דשבתא כד אתקדש יומא ואינון לאן עאלין לגו נוקבא דחד טינרא דאיהו לבר מחומות גנתא בטורין דלבר ומשתככי תמן כל יומא דשבתא ולבתר נפקי ומשטטי בעלמא ומודיעין בחיזו דליליא מילין לבני נשא וכד נצח ענפא דא לההוא בר נש אינון

תרין רוחין אזלין לההיה נוקבא ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא כיון דנפיק שבתא נפקין אינון נשמתין ואינון רוחין בהדייהו ומתחברן כחדא ואתיין אינון תרין רוחין אזלין לההיה נוקבא ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא כיון דנפיק שבתא נפקין אינון נשמתין ואינון רוחין בהדייהו ומתחברן כחדא ואתיין אינון תרין רוחין וחד נשמתא דגזעא דההוא בר נש ע' דרגין לאחורא ושארן על גבי ההוא בר נש רוחא בתר רוחא ואודעין ליה מלין בעלמא מינייהו קשוט ומנייהו לאו קשוט מינייהו קשוט מסטרא דנשמתא ערטילאה דהא אשכחת תמן נייחא ומנייהו לאו קשוט מסטרא דאינון רוחין ולזמנין אינון רוחין אודעין ליה מלין דקשוט לזמן קריב ודא איהי נשמתא דלא אשכחת פרוקא (ס"א פרוונקא) לעלמא מע' דרגין לאחורא. כדין כוכב שבתאי משיך להאי עלמא אינון רוחין ובגינה לא דחיל ההוא בר נש כד שראן עלוהי ולא אזדעזע. זכאה חולקיה דמאן דאית ליה זכו דאבהן לסייעא בכל אינון עובדין. חוטמא עקים וההוא עקימו סטא לסטר ימינא דא איהו בר נש דרשים באת ה' ולזמנין באת ר' ולא מתחבראן כחדא דא איהו בר נש דממלל רכיכין. במצחיה שרטוטא חדא רברבא וד' זעירין ועינוי דקיקין ולא כ"כ ואינון מתהפכין לסומקא. שערוי תליין שעיעין זעיר שלשלאה רברבא הוה ליה ותליא מניה סיועא אית ליה מהימנא איהו אצלח בעובדוי דא אית ליה פגימו דמומא דאיהו סריס חמה או תלייא בכיסא דביעוי חד ממעוי ולא אפיק זרעא כדקא יאות. בידא שמאלא אית אצבעא זעירא קמיט ולא אתפשט (עכ"מ ונראה שחסר):

אמר אדם קדמאה לא נכחד עצמי ממך וגו' מכאן דמזווגא דדכר ונוקבא אתייה נשמתא קדישא זווגא דמלכא במטרוניתא מאי טעמא תחתיות ארץ תרין תחותין אית לההוא דאיכרי ארץ חפץ אתרא דאתציירא נשמתא דדכורא לימינא ואתרא דנשמתא דנוקבא לשמאלא ועל דא בעי אתערותא מסטרא דנוקבא הה"ד העירותי מצפון ויאת וכדין ממזרח שמש קורא בשמי זווגא דשימשא בסיהרא יעקב ברחל ויבא סגנים כמו חמר אלין חיילין דעלמא דנפקי מאדם קדמאה בתר הכי גלמי ראו עיניך כשהייתי מוטל גולם בלא צורה ממזרח למערב ראו עיניך הדורות העתידות לצאת ממני כי הוא קורא הדורות מראש (שם) ועל ספרך כלם יכתבו זה ספר תולדות אדם לדיוקנין דבהאי ספרן של צדיקים הוו אתחקקן כל דיוקנין דעלמא בצירופא דאתוון זר"ה פס"ץ ותמן כלם יכתבו בצירויין דקמיטין במשכא דאדם כגוונא דרקיע השמים דתמן ככבים המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא לזרעא דישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך דאינון אקרונ אדם דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ובגינכון אתברי עלמא הה"ד קודש ישראל לה' ראשית תבואתה דאינון עאלו במחשבה עד לא אתברי עלמא וכלהו ועל ספרך כלם יכתבו ימים יוצרו לכלהו יומין עלאין במנין. משכו וקחו לכם משכו יומין עלאין לאנהרא ליומין תתאין שס"ה ורביע יום ומקצת יומא ככוליה יומא לחושבן משכו ומאן דמשיך מתמן משיך נהירו לסיהרא לקדשא לה'. ולא אחד בהם דא דוד משיחא דלא הוה ליה יומין לאתנהרא ואיהו משיך ליה שבעין שנין כד"א הנה טפחות נתת ימי מאי טפחות נתת ימי מאי טפחות ט' פחות טב הכא דפחית לון מיומי אדם למיהב ליה לדוד דהוה טוב רואי טוב דיליה מאדם קדמאה דעבד עמיה צדקה בגין דיהא מוכן דוד לעשות צדקה לישראל כגוונא דקביל דוד עני ואביון הכי יהיב למסכני וכלא במשפט כד"א ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ואתערו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם קדמאה בגין דיעקב יושב אוהלים ואוליף תמן בבית שם ועבר ואברהם ויצחק למפלח לקב"ה בגיוד איהו בכור דכתיב בני בכורי ישראל ועבודה בבכורות ודאי הוה. ספרא דאדם קדמאה הוה ליה ליעקב וספרא דחנוך וספרא די"ס דיצירה דאברהם אבינו והא אתערו מסכת ע"ז דאברהם אע"ה ת' פרקים ומכל אינון

ספרים אוליף ליעקב אע"ה איש תם יושב אהלים חכמתא סגיא והוה שופריה ושרטוטין דיליה כגוונא דשרטוטין דאדם קדמאה והא כגוונא דאדם קדמאה דאיהו קדם ליצירה יציר כפיו של הקב"ה אוף הכי יעקב ראשון ראשון לשלימו קדש ישראל לה' ראשית וגו' דהוה ערסיה שלים מה דלית הכי באברהם דנפיק מניה ישמעאל ובני קטורה ואינון סיגי הכסף ואדם דנפק מניה קין ונח דנפק מניה חם ויצחק דנפק מניה עשו סיגי דהבא אבל יעקב ערסיה שלימא איהי ועל דא ביה בחר ה' מכל העמים וכתוב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו וכתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. ע"כ סתרי תורה:

שייך לרף צב ע"א סימן ח ברזא דשמור דבור לילה דהא הי אתורת ה' תורה שבע"פ משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' והא אתערעו על תורה שבע"פ דאילו תורה שבכתב הא כתיב ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית ה' לאמר לקח את ספר התורה הזה ודא לולאי אתחזאי להאי. להאי דאחיד בשמשא ומלכא דאתיאי מניה. משה נהיר לון לישראל ארבעין שנין שמשא ביומא ותורת ה' דא מעלי דשבתא ברזא חדא וכו':

שייך לרף צג ע"ב זה נמצא בספר ישן סימן ט גרסינן בזהר מאן דאחיד באורייתא סמכא ליה ומחזקא ליה על ירכוי דלא יסטי לימינא ולשמאלא זכאין אינון ישראל דקב"ה יהב לון אורייתא לגלאה לון רזין עלאין עלייהו כתיב ואתם הדבקים בה' אלקיכם וגו' ות"ח כד יהיב קב"ה אורייתא לישראל רשים לה ברזא דשמא קדישא אמר אנכי ה' אלקיך ברזא דחסד אברהם אחיד בה ולקבליה מצות עשה ורזא דא תפקידתא קמייתא דפקיד קב"ה לאברהם מצות עשה הוה דכתיב לך מארצך ובג"כ חושבן מצוה עשה רמ"ח בחושבן אברהם. לא יהיה לך אלקים אחרים וגו' ברזא דגבורה דאחיד בה יצחק דכל אינון אלקים אחרים ואינון סרכין ממנן מסטריה ינקין. וכן עשו וכל אינון ממנן דיליה דהא יצחק במצות לא תעשה אחיד ותפקידתא קמייתא דיליה מצות לא תעשה הוה דכתיב אל תרד מצרימה ומצות לא תעשה מסטרא דדינא קא אתי דהא מענשין ליה לבר נש כד עבר עלה ובג"כ חושבן מצות לא תעשה ברזא דדרגא דיליה ברזא דשס"ה לקבל יומי דשמשא דנהיר מסטרא דגבורה הה"ד כצאת השמש בגבורתו. לא תשא ברזא דגבור"ה דתפארת דאקרי אמת ואקרי בה יעקב שלימא ויניק תרין חולקין מצות עשה ומצות לא תעשה הה"ד ויעקב איש תם יושב אהלים ועאל לכל סטרין לרחמי ולדינא למצות לא תעשה ולמצות עשה אקרי שלים בגין דשבועה משלמא אתיאי ועל דא ברזא דעשה ולא תעשה וכמה דאיהי לא תעשה כד איהי לשקרא הכי איהי מצות עשה כד איהו באמת דכתיב ונשבעת חי ה' באמת ובמשפט ובצדקה וכתוב ובשמו תשבע. זכור את יום השבת לקדשו ברזא דברית דהוה יסוד דאחיד ביה יוסף וע"ד אקרי שבת דהא יוסף כל אקרי שבת נמי כל דכל ענוגא ותפנוקא נפיק מניה לקיימא עלמין כלהון ועל דא שבתא כללה עשה ולא תעשה בגין דיוסף נמי בוכרא דנטיל ב' חולקין. תא חזי בדברות משנה תורה כתיב וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלקיך משם הכא אוליף לן אורייתא רזא עלאה. דהא ההוא צדיקא דאזדבן חיים לעבדא במצרים ואחילו ליה. לקבליה איהו זכור את יום השבת. ובג"כ אמר לון קב"ה לישראל. בבעו מנכון הוה דכירין ההוא צדיקא דאזדבן על ידייכו והוה לעבדא במצרים. ובהוה חובה אתגזר עלייכו לאשתעבדא בכו במצרים. ולכפרא ההוא חובא דזבינתון ליה נטרו יומא דשבתא וישתביק לכון דהא יומא דשבתא לקבליה איהו. כדאוקימנא ברזא דמהימנותא. יומא קדמאה לקבליה דאברהם ההוא דכתיב חסד אל כל היום. יומא תניינא לקבליה דיצחק ובג"כ יתיב קב"ה למידן עלמא. יומא תליתאה לקבליה דיעקב דאיהו קו אמצעי ובגין כך כתיב ביה בעובדא דבראשית יקוו המים. יומא רביעאה לקבליה דדוד דכתיב ביה יהי מארת מארת חסר דהא כנסת ישראל לית לה נהורא מדילה אלא מה דאתיהיב לה על ידא דצדיק הכי נמי דוד כתיב ביה עני ואביון ולית ליה חיים אלא מה דאתיהיב

ליה מיומי קדמאה שבעין שנין. יומא חמישאה לקבליה דמשה. יומא שתיתאה לקבליה דאהרן ואינון ששת ימי בראשית דלעילא אינון דרמיזין בקרא לך ה' הגדול"ה והגבור"ה והתפאר"ת והנצ"ח וההו"ד כי כ"ל ואינון חולקהון דצדיקייא ברזא דא הגדול"ה ברזא דאברהם הגבור"ה ברזא דיצחק והתפאר"ת ברזא דיעקב הנצ"ח חולקא דמשה ההו"ד חולקא דאהרן כי כ"ל לקבליה חולקא דיוסף הממלכ"ה חולקיה דדוד. ויוסף שבת אקרי לתתא לקבל צדיק חי עלמין דאקרי שבת לעילא. ובגין כך כתיב על כן צוך ה' אלקיך. ת"ח כד בעו ישראל למכבש לארעא דכנען אקיפו לה שתא יומין. חדא בכל יומא לקבל אינון זכאי קשוט דעליהון מתקיים עלמא וביומא שביעאה ז' זמנין לקבל יומא דשבתא דאיהו לקבל צדיק דאיהו זן להו ומקיים להו דכתיב חצבה עמודיה שבעה וכתוב וצדיק יסוד עולם. איהו יסודא ועקרא דכל אינון זכאין ואי לאו זכותהון דצדיקייא לא הוו יכלין למכבשה הה"ד לא בצדקתך וביושר לבבך וגו' למען הקים את הדבר אשר נשבע לאבותיך. כבד את אביך ברזא דנצח דאחיד בה משה ויניק לה דהא משה הוה מוקיר לקב"ה באורייתא ת"ח אי לאו אורייתא דאתייהבת על ידי דמשה נביאה רבה לא הוו ידעין בני נשא לקב"ה ולא הוו מוקרין ליה דהא על ידא דאורייתא אוליף בר נש פולחנא דמאריה ואוקיר ליה לקב"ה. ובג"כ כבד את אביך לקבליה דמשה איהו. ד"א כבד את אביך דא תורה שבכתב ואת אמך דא תורה שבע"פ דכמה דאבא יהיב שפע לאמא הכי נמי תורה שבכתב יהיב שפע לתורה שבע"פ. לא תרצח לקבל דרגא דהו"ד דאחיד בה אהרן ובג"כ לא תרצח. בגין דכד קטלין ליה לבר נש ההוא זיווא והו"ד עלאה דעליה נטלין מניה הה"ד והודי נהפך עלי וגו' ובגין כך אזהר לון קב"ה לבני נשא דההוא שופרא עלאה דיהיב עליהון דלא יטלון ליה מנהון. ואיהו נמי רזא דשלמא. ובג"כ קאים אהרן לכפרא ולנכסא נכסת קודשין ועל פומיה כפר לעמך ישראל. לא תנאף ברזא דצדיק דאחיד בה מאן דאחיד בה. ואיהו רזא דחכמתא דהא כנסת ישראל לא אתחברת אלא בההוא דחזי לה ביסודא דעלמא וצדיק יסוד עולם. ד"א הכי אוליפנא ברזא דמהימנותא כב"ד לקבל כנסת ישראל. לא תרצח לקבל דרגא דנצ"ח. לא תנאף לקבל דרגא דהו"ד. ד"א כב"ד לקבל יהי מארת דעובדא דבראשית. לא תרצח לקבל (שם) ישרצו המים שרץ נפש חיה בג"כ נפש חיה לא תקטול. לא תנאף לקבל (שם) תוצא הארץ נפש חיה למינה בג"כ לא תנאף באתתא דלאו מינך דלאו איהי בת זוגך ד"א הוא סיומא דעשר אמירן דאורייתא לקבל עתיקא דעתיקין ראשיתא דכלא לאחזא סיפא ברישא למהוי כלא חד והא דלא שארי בהו בקדמיתא לאולפא רזא עלאה עד אן אתר אתייהבת ליה רשותא למשה. ומאן אתר קביל אורייתא מזעיר אנפין. אמר ז' אמירן לקבל ז' אמירן לקבל ז' דרגין עלאין דרמיזין בקרא לך ה' הגדולה וגו' ועד ההוא אתר אסתכל משה דכתיב פנים בפנים דבר ה' עם משה. פנים דא ברא קדישא בפנים דא ברתא פנים דא ברית בפנים דא ארון וכיון דאתחברו דבר ה' ומאן אינון ז' אמירן דאינון ג' דרגין עלאין דעתיקא קדישא אתאמרו לקבליהון ג' אמירן בתראין. וסליקו מתתא לעילא. לא תגנוב לקבל אמא עלאה בינה דינקא מחכמה ומאן דאית ביה אקרי מבין דבר מתוך דבר כמאן דגניב ונסיב מה דאית בלבא דחכם דאוליף ליה חכמתא ואורייתא דאע"ג דאשתרי לגבי' בינה לינקא מחכמה גניבה אית מסטרא אחרא דאסיר ואמר לא תגנוב סתם. לא תענה ברעך לקבל דרגא עלאה דחכמתא דהא בר נש לא יכיל לאתבא פתגם אלא בגין דרגא דרוחא עלאה דחכמתא דאית ביה הה"ד החכם יענה דעת רוח ואע"ג דהאי ענייה דאיהו עני אית בהו קיומא דעלמא וסיועא דעלמא למנדע למריה ואיהו ברזא דמהימנותא אית ענייה מסטרא אחרא דאסיר הה"ד לא תענה וגו'. לא תחמוד לקבל דרגא סתימא עלאה דכל מחשבאן ביה תליין. ולית בעלמא דינדע ההוא דרגא בגין דאיהו סתימא דסתימין. וכד סליק במחשבה עלאה טמירא ברא עלמא עלאה ועלמא תתאה ברגעא חדא הה"ד יעמדו יחדו וההוא מחשבה סתימא וב"נ אית ליה מחשבה סתימא דלית דינדע בה אלא קב"ה בלחודוי ויהבה ביה בבר נש למחשב מלין דאורייתא מלין דמצוה בגין דההוא מחשבה עלאה נגדא מבויעין דילה לאתרא דחכמתא ולא אתפרש כלל. ומהיחא חכמתא עלאה נפקא תורה ונגיד שקיותא

עד ההוא אתרא דחכמה תתאה דאיקרי מצוה. וע"ד מאן דחשיב למעב דמצוה כאילו עשאה בגין דגרים למיתי ספוקא דברכאן מההיא מחשבה עלאה עד אתר דאקרי מצוה וכאילו עשאה כמד"א ועשיתם אותם. ומחשבה דא רישא דכולא. ואע"ג דבסטרא דמחשבה עלאה אתייהיב ליה רשותא למילין דמצוה מלין דלאו מצוה אסירין הה"ד לא תחמוד. ותא חזי מאי טעמא כולהו אמירן לקבל כל כתררא וכתרא. מצות עשה באתרא דחזי ליה. ומל"ת באתרא דחזי ליה ואינון תלתא בתראי אינון לא תעשה מכללא דעשה כדאוקימנא. בכלהו אע"ג דהאי שרי האי אסיר בגין דאינון לקבל עתיקא דעתיקין דחסד ורחמים גדולים תליין ביה ולא אתחזי אלא למצות עשה בג"כ דייק מנייהו דלא יתפני בר נש לסטרא אחרא ורשים להו במצות לא תעשה ואזהר לון לבני נשא בלאו על האי אמירה בתראה דאיהי כללא דאורייתא ומאן דעבר על האי כאלו אעבר על כל אורייתא בגין דאיהו לעילא ראשיתא דכולא כללא דכלא ואי בר נש עבר על האי ואסטי מחשבתיה מאורחין דאורייתא כדין אתדבק בסטרא אחרא דשקר וכדין אתי לידי לא תענה ברעך וגו' כדאשכחן גבי אחאב דחמיד כרמא דנבות וכדין אסהידו עליה שקרא ומהאי אתי בר נש למעבר על כלהו אמירן. אבל כד איהו אזיל באורחי דאורייתא וחשיב באורייתא בפקודוי כדין אתפשט ההיא מחשבה בכלהו דרגין מסטרא דאמת מסטרא דמהימנותא עלאה ות"ח דהא נעיצין כלהו אמירן דלא לאסטאה מחשבתיה ורעותיה לסטר אחרא וכד בר נש מתדבק בהאי כדין כלהו עלמין מתמלאן ברכאן עלאין דנגדין מעתיקא סתימא דילה ע"כ:

שייך לדף קמח ע"א (תמצא בז"ח דף סח ע"א עד סוף הפ') סימן י ושמא דילה אקרי זהב ירקרק ורזא דא אוקמוה חברייא אסתר ירקרוקית היתה גוון אתרוג וכלא חד. זהב דא איהו רישא בסתימו אע"ג דאיהי באתגליא לגבי זהב עלאה עד דיתמשכא ושריא לרישא דגבריאל כמה דאוקימנא ובג"כ כלא איהו ברזא עלאה ואתמשכא ההוא רזא לתתא כולה כגוונא חד. ועשית כפורת וגו' ר"ש אמר בכל פרשתא דא אשכחנא דאתמסר עבידתא בידא דמשה בר תרין. בכלהו כתיב ועשית ובארון ובאפוד כתיב ועשו ועשו ולא כתיב ועשית מאי טעמא בארון לא בגין דארון כליל ליה למשה בגויה לאתנהרא מניה ואצטריך אחרנין לתקנא תיקונא ושפירו דילה למיעל ליה לגביה. באפוד לא דילה הוא ולא אשתמשא ביה ולא אצטריך ליה למשה למעבד פולחנא דאחוי דהא משה איהו מלכא ואהרן שושבינין דמלכא ואי תימא והא כתיב והלבשת את אהרן. ואפדת לו. ונתת עליו. ושמת עליו. הא כולי האי פולחנא דמשה. ויקרא דאהרן איהו. לאו הכי אלא יקרא דמשה איהו דהא קב"ה לא בעא פולחנא דאהרן אלא על ידא דמשה. ואהרן לא יכיל לאתקדשא אלא על ידא דמשה ובכלא אצטריך אהרן למשה וכל האי יקרא דמשה איהו. ועשית כפורת תא חזי כתיב בפרשתא דא עובדא דשמים וארץ וכל אינון חילין דתמן דהא קב"ה לא פקיד למעבד משכנא אלא כעובדי שמים וארץ למהוי כגוונא דדיורא דלעילא ולא תחברא דא בדא כגוונא דנשמתא וגופא למהוי כלא חד. כתיב בראשית ברא וגו' בראשית הא אוקמוה אבל רזא דעובדא דכפורתא הכא ברמיזו דלעילא שלשלא דמטטרו"ן גניזא דמשכנא לארמא ארמות קודשא לעילא ותתא. בראשית ראשיתא עלאה כפורתא גניא טמירא דאשתכחא מרזא דנקודה דרישא טמירו עלאה ואתפרש פרישו עלאה לאתנהרא גו טהירו טמירא גו האי כפורתא מיטטרו"ן מטטרו"ן דאתאחדא מתתא לעילא מגו דחילו דאזלא בקושטא גו ארעא הוה אשתכח נהירו דאביד אדם קדמאה ואתטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן סלקא לעילא לא אתייעבא בדוכתיה דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין. שלימו דלתתא הוה גרע דהא אתאביד בחובה דאדם קדמאה נחת לתתא אתטמר גו אילני גנתא אתפשט תמן בכל סטרי גנתא עד דאתיליד חנוך בן ירד כיון דאתיליד הוה אשתכח סמוך לגנתא שריאת ההוא נהירו לאתנהרא בגווייהו אתרבי ברבו קודשא ושריא עליה נהירו דמנצצא עאל לגנתא דעדן אשכח תמן אילני

דחיי וענפוי ואנבוי דאילנא ארח ביה ואתיישב גו רוחא דנהירו דחיי אתו שליחן מלאכי עלאי
אוליפו ליה חכמתא עלאה יהבו ליה ספר דהוה טמיר גו אילגא דחיי ואוליף מניה וידע אורחוי
דקב"ה ואשתדל אבתריה הה"ד ויתהלך חנוך את האלקים.

דף רעז/ב

עד דההוא נהירו אשתלים בגויה כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא בעא לסלקא לדוכתיה ובגין
לאחזאה ההוא שלימו ברזא דחנוך יומא חד עאל גו גנתא דעדן ואחמו ליה טמירין דגנתא ואנח
ההוא ספר וכל דחמא לבר ואיהו צניע בגו חברייא לבתר אתלביש ההוא נהירו גו ההוא לבושא
לאחזאה לעילא ולמהוי כסופא בהדיה לכל אינון דעבדו קטרוגא במאריהון דלא יתברי בר נש
בעלמא הה"ד ואינון כי לקח אותו אלקים ואינון בהאי עלמא ואינון כדקא הוה בהאי עלמא כי
לקח אותו אלקים לדיוקנא אחרא בהאי איהו נער תדיר ורזא דא אוקימנא חנוך לנער על פי דרכו
לאנהגא עלמין כלהו גם כי יזקין לא יסור ממנה דהא אשתכח ביה ואהדר נע"ר בחנוך אתכליל
דיוקנא דעלמא טמירא איהו כרסייא דמאריה עביד שליחן בעלמא כד עלמא בדינא נפקא ואקרי
מטטרו"ן רבון על כל חיילין עלאין וסבא איהו נער עאל מעלמאל עלמא ואתיישבא רוגזא דיוקנא
דא אתפרס בפריסו כפורתא ואתציירן ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין חד דכר וחד נוקבא וקיימן
תרין רביין עולימין רחימין ברחימו דביקן דא בדא ורזא דא בראשית ברא אלקים פריסו כפורתא
סתימאה את השמים ואת הארץ תרין כרובין קיימן בדביקו דחביבותא שמים וארץ לא כתיב
אלא את לאסגאה תרין כרובין כחדא כפרת דא פריסא לגו בטמירו דהיכלא ובתרין סטרין קיימן
תרין אלין בראשית סלקא לעילא רזא דיליה נחתא לתתא כגוונא דההוא רזא דבראשית סלקא
לעילא לעילא ולא אתרשים ברשימו נפקא רשימו לתתא ואתעביד מניה כפורתא עלאה רשימא
ברשימין תלתא ברזא ידו"ד אלקינו"ו ידו"ד מאלין תלתא נפקו תלתא אחרנין ואינון שית והיינו
בר"א שי"ת אתפרס כפורת דא לסטר דרום ומערב ואפיק תרין כרובין כחדא דכר ונוקבא
דאשתכחון דא לקבל דא דרום איהו ראש כהן בראש ואיהו [כן] דכר מערב איהו נוקבא בת
יחידה בת היתה לאברהם ודאי והיינו ברזא דבראשית ב"ת רא"ש י' כפורתא דלא אשתמודעת
עד דאתפרס בפריסו ואפיק תרין אלין כגוונא דא ה' וע"ד בת ב"ת רא"ש בת לאברהם. י' כפורתא
לאתפרסא אתהדר כפורתא ממערב לצפון ואתפרס בפריסו ואתגליא דכר דאתאחיד בסטרא
דכפורתא ונוקבא אתטמרת לתתא ואתעבידת באר דצפון ורזא דא בראשית ב"ת א"ש י' כפורתא
ר' (נ"א י') פריסו דאתפרס ואתחזי חד ולא תרין דהא נוקבא אתכפיא לתתא ואי תימא ר' כלא
חד פריסו עילא ותתא הכי הוא דלא אפריש שמא דא מן דא כלא איהו אלקים אתהדר כפורתא
ממערב למזרח פריסו בתרין סטרין בסטרא דמזרח ובסטרא דמערב כיון דכפורתא קיימא
במזרח ומערב כדין חדווא אשתכח וחבירא כדקא יאות והאי בת אתכלילת בעטרה כדקא יאות
וקיימא באשלמותא וכדין איהו ברזא דיליה בראשית בלא פרודא כלל. ולקבל תלת זימנין אלין
סלקין ישראל תלת זימנין למיחג חגייהו בפסח אתהדר כפורתא בסטר דרום ומערב וכדין ההיא
בת קיימא באברהם ואיהי בת ראש ותמן הלל ולאן הלל גמור דהא תרין כרובין אלין לאו אינון
באשלמותא כדקא יאות דהא ישמעאל נפקא ומקטרגא. מיומא דר"ה עד יומא דסוכות אתהדר
דפורתא מצפון למערב כדין ההיא בת אתכפיא וקיימא ביה ביצחק ולאן בחדווא ואיהי ב"ת א"ש
ואינון לאו באשלמותא וע"ד לית תמן הלילא כלל דהא עשו נפקא ומקטרגא. בסוכות סלקא האי
בת ואשתלימת ביה ביצחק ומתחברן דא בדא וכדין הלל גמור עד דאשתכיך רוגזא וחברותא
אשתכח. בשבועות עצרת אתהדר כפורתא בסטר מזרח ומערב כדין שלימו אשתכח וחביבו
ודביקותא איהו בכל סטרין וחדווא דעלאי ותתאי וכדין תורת ה' תמימה משיבת נפש ובתלת
זימנין אלין כפורתא אתהדרת בסטרהא כדקא יאות. כפורת דא אתפרסא לעילא גו ההוא נקודה
טמירא בנהירו קדמאה דאתפרסא לבתר אתפרס בשלימו ושריא על ההוא פריסו קדמאה כד

אתחפייאן גדפי כרובים על האי כפורת בגין דאתחפייא כפורת ולא יהא באתגליא. כפורת כפרת כתיב דכד אתי נהירו עלאה אינון כרובים בטשי בגדפייהו וסלקי לון לעילא ואמרינן שירתא מסגיא דההוא חדווא דההוא נהירו כגוונא דא לתתא וכפורתא אתהדר ומאינון תלתא וחד הוו כרובים ימינא ושמאלא. ימינא שריא ביה רוחא דלעילא מההוא סטרא ושמאלא דהוה למערב באהדרותא דכפורתא קאים לגביה בסטר שמאלא ושריא ביה רוחא דנוקבא ואתחבר דא בדא בחביבו דזכר ונוקבא וכן

דף רעח/א

לכל סטרינן באהדרותא דכפורתא ולעולם תרינן אינון דכר ונוקבא לתתא בהאי עלמא אינון תרינן ולא יתיר ואי תימא לעילא הואיל ואצטריך דבקותא בכפורתא איך יתהדר כפורתא. ודאי בההוא אהדרותא אתדבק דא בדא ותדיר אתדבק בה כגוונא דכרובים אינון לעילא קיימן על את וניסא והא אוקימנא רזא דכתיב פורשי כנפים סוככים ולא כתיב פורשי כנים סוככים אלא על את וניסא הוו קיימין זמנין ידיעאן הוו סלקאן גדפייהו ופרשי לון לעילא בכל יומא והוו מסדרן וניסא הוו קיימין זמנין ידיעאן הוו סלקאן גדפייהו ופרשי לון לעילא בכל יומא והוו מסדרן ומחפיינן על כפורתא וע"ד באת וניסא הוו קיימין בכל אתר דרוחא עלאה הוה אתי ושריא ודאי בההוא אתר דשריא אית ביה ממשו וקיימא באת וניסא. בר נש איהו מעפרא ועד לא שרא עליה נציצו דרוחא דלעילא לית ביה ממשו כיון דשריא עליה אית ביה ממשו וקיימא בקיומא ואי תימא דא בלחודוי ת"ח מחוטרא דאהרן דאיהו אעא בלא ממשו כלל כיון דשדר ביה קב"ה זעירו דרוחא קאים בקיומא ואתעביד ביה בריה וממשו ומה אעא דלאו אורחיה בכך כיון דשדר ביה קב"ה חד זעירו דרוחא קאים בקיומיה והוה ביה ממשו כרובים דאינון קדושא וקיימן בקדושה כגוונא דלעילא עאכ"ו. בכל זמנא דישראל הוו זכאין כרובים הוו דביקן בדביקו אפינן באפינן כיון דהוו סרחין הוו מתהדרן אפייהו דא מן דא מנא הוו ידעי הכא אפליגו עמודין דעלמא אבל בתנא דקורבנא ובקורבנא ע"ג מדבחה וכהנא כד בריך ית עמא באינון תלתא הוו ידעי רזא דכרובין מהדרן אנפינן דא מן דא וקב"ה בעי תיובתא דבנוי. תנא דקורבנא כד הוו ישראל זכאין תנא הוה סליק לעילא באורח מישור בעטורא בקולפין אי לסטר מזרח אי לסטר מערב או בכל סיפיי עלמא באורח מישור הוה סליק וכד לא סטא לימינא ולשמאלא כדין רעותא קיימא לעילא ותתא וקב"ה אתרעי בעובדין דישראל בחביבו יתיר. בקורבנא ע"ג מדבחה כד הוו ישראל זכאין הוה מתחזי על גבי אשא דמדבחה דיוקנא דאריה דאכיל קורבנא על מדבחה וכד לא הוו זכאין הוו חמאן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחה כהנא כד בריך ית עמא בשעתא דזקיף ידוי כד הוו ישראל זכאין ואתחזון לברכא ידוי הוו זקפין בזקיפו בלא טורח כלל ואתרמו בחדו וברעו כדין שכינתא שריא עלייהו ואזדקיפו אינון מגרמייהו וכדין כהנא הוה ידע דאתחזון ישראל לברכא וברוך לון ברעותא דלבא וכד ידוי הוו יקירן ובטורח סגי אזדקפו ולא יכיל לארמא לון אלא ברוב טורח כדין הוה ידע דשכינתא לא שריא על ידוי וישראל לא אתחזון לברכה דבגין דבשעתא דשכינתא הוה אתייה לשריא על ידוי כל אינון אצבעאן דאינון בדיוקנא עלאה הוו חדאן בחדו לקבלא לה לשכינתא עלייהו ופרחי לאזדקפא לעילא כמה דהוו חדאן כרובין דהאי עלמא וכ"ש לעילא לקבלא לה לשכינתא על גבייהו ורזא דא וידי משה כבדים וגו' מ"ט בגין דההיא שעתא ישראל לא הוו זכאין וידי דמשה אתייקרו ולא הוה יכיל לזקפא לון עד דקביל ענשא דכתיב (שם) ויקחו אבן וגו' והיה כאשר וגו' כגוונא דא לוחי אבנא כגוונא דכהנא וע"ד כרובים בההוא זמנא דהוו ישראל זכאין הוו אנפינן באנפינן מתדבקן דא בדא וכד לא הוו זכאין הוו מהדרין אפינן אלין מאלין ועל רזין אלין (נראה דא מן דא) הוו ידעין אי ישראל זכאין אי לא. כרובין רביין וכלא ברזא חד קיימי דכתיב כי נער ישראל ואהבהו ובג"כ כלא בחדותא דסיהרא קיימי כמה דאתחדי דא בחדותא הכי איהו כלא ובג"כ נער אינון נערים ורזא דא אשת נעורים דקיימא על תרינן נערים

בחזרתותא עלאה כרובים אנפי עלאי ואנפי זוטרי ודאי הכי אינון אנפין טמירין לעילא דלא אתגלייאן ובגינייהו חזרתותא דסיהרא ומילוי דילה אפי זוטרי לתתא כמה דאוקימנא בכפרת לעילא ותתא ברזא חדא קיימא. את השמים ואת הארץ אלן רזא דתרין כרובים חד דכר וחד נוקבא למהוי דביקין אלן באלין בחביבותא כמה דאתמר את לאסגאה עילא ותתא כחדא למהוי רזא דכרובים כלא בכללא חדא. כתיב עבדו את ה' בשמחה חזרתותא דתרין כרובים דהא רביין כל מה דשארי בגווייהו אתהדרו אנפוי כרביא וחזי עמהון ורזא דא כיון דשארי עלייהו מאן דשארי אתהדר נער בחדו דכלא וברעותא אע"ג דאתיא בדינא על עלמא כיון דשארי עלייהו אתהדר בחזרתותא נער קטירא בחדו ועלמא אתהדר ברחמי (נ"א ברתחי) מאן דאיהו ברוגזא ייתון לגבי נער וישתכך רוגזיה ויתהדר בחזרתותא ושווי גרמיה כרביא וכדין

דף רעה/ב

כלא בחידו ועל רזא דסתרא דא כי נער ישראל ואהבהו לית רחמו וחביבו בר ברביא. כתיב יהושע בן נון נער לא ימיש. הוה קאים גו משכנא דמשה בגין דההוא אהל אהל דמשה הוה ובשעתא דשכינתא הות אתיא אשתכח תמן יהושע דאיהו נער ומיד הוה בחדו ורעו דחדו ויהושע אנפוי דסיהרא בכלא בכל רזין דיליה הכי הוה כיון דמשכנא אתבני לא אצטריך יהושע למהוי תמן אלא כרובים הוו תמן ומשתכחי בחביבו דא בדא אנפין באנפין כרביי בחדו. וכיון דשארי עלייהו מיד כולא בחדו ודינא לא אשתכח כלל בג"כ קב"ה רעותיה דעמא ישראל בעו לאחזאה עובדא לתתא לאתערא רחמי ולאעברא דינא דלא ישלוט עלייהו כלל ויהון תדיר בחדו עמיה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי. כתיב והנער שמואל משרת וגו' כתיב נער וכתוב שמואל בקראי שמו ותניין דשקול היה שמואל כנגד משה ואהרן כתיב נער וכתוב שמואל בקראי שמו ותניין דשקול היה שמואל כנגד משה ואהרן אי שקול איהו כמשה ואהרן אמאי כתיב נער דהא בכמה דרגין אינון לא הוה מטי אפילו לדרגא דזעירא דמשה כ"ש למהוי שקיל כתריויהו אלא האי קרא הכי הוא (שם) מש הואהרן בכהניו משה איהו נביאה מהימנא עלאה על כל שאר נביאיא. אהרן בכהניו איהו כהנא עלאה על כל שאר כהני עלמא דלא הוה כהנא רבא דסליק בדרגא עלאה כאהרן זכה אהרן לכהונה ונבואה נביא וכהן מה דלא זכה כהנא אחרא ואי תימא הא זכריה כהן ונביא הוה ההיא נבואה לשעתא הוה וכו'. לע' תרומה קנ"ד א משה מהימנא עלאה זכה לנבואה ומלכו כחדא ולא איתייהיב לבר נש אחרא תרווייהו כחדא,, ד בסעייתא דשמיא.

דף ש/א

ואלה מוסיף על הראשונים אשר כבר היו לעולמים כי מקומות מקומות יש ששייכים להם איזה מאמרים כמו מכפר הבהיר ותוספתא ומדרש רות וכיוצא באלו שלא נדפסו בדפוס מנטובה ואולי יאמר האומר שלא נאמר בו כי טוב הואיל ואינו בשלמותו. והכל הולך אחר החתום לכן הדפסנום בסוף הכפר כדי שכל אחד ימצא מבוקשו:

שייך לדף ד' ע"ב בשורה אחרונה אחר תיבות דאגין על כלא:

סימן א רבי יהודה ור' יצחק הוו אזלי בארחה עד דהוו אזלי פגעו בההוא ינוקא דהוה אזילן והוה לאי א"ל לאינא דלא אכילנא יומא דין אפיקו נהמא ויהבו ליה אתרחיש לו נסא ואשכחו חד נביעו דקיק דמיא (ס"א תחות אילנא) תחותהון שתו מניה ויתבו. פתח ההוא ינוקא ואמר ויקרא אל

משה הכא אלף זעירא אמאי. בגין דהאי קריאה לא הוה בשלימו הכא שכינתא התם שלימו דדכר ונוקבא אדם שת אנוש אדם שלימו דדכר ונוקבא הכא נוקבא. תו סיפא דקרא וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר בג"כ א' זעירא ותו א' זעירא מתל למלכא דהוה יתיב בכרסייא וכתרא דמלכותא עליה ואקרי מלך עלאה כד נחית ואזיל לבי עבדיה מלך זוטא אקרי כך קב"ה כל זמנא דאיהו לעילא על כלא מלך עלאה אקרי כיון דנחית מדוריה לתתא מלך איהו אבל לאו עלאה כדקדמיתא בג"כ אלף זעירא. ויקרא הכי תנינן זמין ליה להיכליה. מאהל מועד מאן הוא אהל מועד אהל דביה תליין מועדא וחגא ושבתא לממני כד"א והיו לאותות ולמועדים וביה שריא חושבנא לממני ומאן איהו סיהרא כד"א אהל כל יצען כל יסע יתדותיו לנצח. לאמר מאי לאמר בגין לגלאה אבל כלא חד ושפיר הוא בגין דשלימו הוא אתר לגלאה מה דהוה סתים לגו ובכל אתר לאמר כד"א וידבר יי' אל משה לאמר וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר. דאתייהיב רשו לגלאה דהא אתמני לסיהרא ההוא מלה מאתר דמשה קיימא. וידבר יי' לעילא. אל משה באמצעיתא לאמר בברייתא (ס"א בבתייתא) אתר דאית רשו לגלאה. תו ויקרא אל משה מה כתיב לעילא ויביאו את המשכן אל משה וגו'. אמאי אל משה הכי אמרו בגין דמשה חמא ליה בטורא וקב"ה אחמי ליה בחיזו דעינא כד"א כאשר הראה אותך בהר כמראה אשר הראה ה' את משה וגו'. וכתוב וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. השתא דאיתיא ליה בגין דיחמי אייהו כההוא משכנא דחמא (ס"א בגין דיחמי איהו ההיא משכנא דחמא) אבל אמאי ויביאו את המשכן אל משה. אלא למלכא דבעא למבני פלטרין למטרוניתא פקיד לאומנין היכלא דא בדוך פלן והיכלא דא בדוך פלן. הכא אתר לערסיה. הכא אתר לנייחא כיון דעבידו לון אומנין אחמיו למלכא כך ויביאו את המשכן אל משה מארי דביתא איש האלקים. כיון דאשתכלל היכלא למטרוניתא זמינת למלכא למיכלא זמינת לבעלה עמה בג"כ ויקרא אל משה. ובגין דמשה מארי דביתא איהו מה כתיב ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה משה דאיהו מאריה דביתא עבד הכי מה דלית רשו לב"נ אחרא למעבד הכי. וידבר יי' אליו דרגא אחרא עלאה וכדין בשעתא דאזדמן משה למיעל כדין פתח ואמר אדם כי יקריב מכם. מאיא דם הכא אלא כד אתחברן שמשא וסיהרא כחדא פתח ואמר אדם כדכתיב שמש ירח עמד זבולה. עמד ולא עמדו. כי יקריב מכם הכא אתרמיז מאן דיעביד פולחנא דקרבנא שלים דישתכח דכר ונוקבא משמע מכם דישתכח כחיזו דלכון. קרבן ליי' דיקריב כלא לאתאחדא כחדא עילא ותתא. מן הבהמה לאחזאה אדם ובהמה. וכלא כחדא. מן הבקר ומן הצאן אליו (רתיכין) דאינון דכין כיון דאמר מן הבהמה יכול מכלא בין דכין בין מסאבן הדר ואמר מן הבקר ומן הצאן וגו' קרבנכם קרבני מבעי ליה מאי קרבנכם אלא בקדמיתא קרבן ליי' השתא קרבנכם. קרבן ליי' אדם קרבנכם מן הבקר ומן הצאן לאחזאה יחודא מעילא לתתא ומתתא לעילא. מתתא

דף ש/ב

לעילא היינו קרבן ליי' מעילא לתתא היינו קרבנכם. מתל למלכא דאיהו יתיב בטורסקא עלאה לעילא וכרסייא דיליה אתתקן על ההוא טורסקא ומלכא עלאה על כלא. ב"נ דקריב קרבנא (ס"א דורונא) למלכא בעא לסלקא מדרגא לדרגא עד דסליק מתתא לעילא לאתר דמלכא יתיב עלאה על כלא וכדין ידעין דהא סלקין דורונא למלכא וההוא דורונא (ס"א דמלכא) מן מלכא איהו. נחית דורונא מעילא לתתא הא ידעין דההוא דורונא (ס"א דמלכא) נחית מעילא לרחימא דמלכא דאיהו לתתא כך בקדמיתא אדם סליק בדרגוי מתתא לעילא וכדין קרבן ליי' מן הבהמה מן הבקר נחית בדרגוי מעילא לתתא וכדין קרבנכם. בג"כ אכלתי יערי עם דבשי וגו' היינו אדם קרבן ליי' (שם) אכלו רעים היינו מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן. וכידן תקריבו את קרבנכם. אתו ר' יהודה ור' יצחק ונשוקוה. אמרו בריך רחמנא דזכינא למשמע דא. א"ר יהודה יאות הוה לההוא ינוקא דלא ינדע כלא האי ואנא מסתפינא עליה אי יתקיים בעלמא בגיני האי א"ר יצחק ולמה א"ל דהא

יכיל לאסתכלא באתר דלית רשו לב"נ לאסתכלא ביה ומסתפינא עלוי דעד לא ימטי לפרקוי יסתכל וישגח ויענשון ליה שמע ההוא ינוקא אמר לא מסתפינא מעונשא לעלמין דהא בשעתא דאסתלק אבא מעלמא בריך לי וצלי עלי וידענא דזכותא דאבא יגין עלי. א"ל מאן הוא אבוך אמר בריה דרב המנונא סבא. נטלו ליה וארכבו ליה על כתפייהו תלת מלין. אזלו וסדרו מלין קמיה דר"ש אמר לון ודאי ירותא אורייתא אחסין ואלמלא זכותא דאבוי אתענש מלעילא אבל קב"ה לאינון דאזילו בתרא דאורייתא אחסינו לה אינון ובנייהו לעלמין:

ספר הבהיר קדושים פב ע"א אחר תיבות ואת שבתותי תשמרו סימן ב שמור את יום השבת ההוא במדה שביעית נאמר דכתיב את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מאי ניהו מדה שביעית הוי אומר זה מדת טובו של הקב"ה. ומאי טעמא אמר שבתותי ולא אמר שבת מלה"ד למלך שהיה לו אשה נאה וכל שבוע ושבוע מזמינה יום אחד להיות עמו והמלך יש לו בנים נאים ואהבם ואמר להם הואיל וכן הוא שמחו גם אתם ביום שמחתי כי אני בשלכם אני משתדל וגם אתם הדרו אותי. ומאי טעמא זכור ושמור זכור לזכר ושמור לכלה ומאי טעמא ומקדשי תיראו שמרו עצמכם מן ההרהור כי מקדשי קדוש הוא למה כי אני יי בכל צד ע"כ:

ספר הבהיר אמור צב ע"ב אחר תיבות בעובדא דיליה סימן ג א"ר רחומאי מ"ד וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד והא כבר ירד אלא וירד מעשות החטאת והעולה ואח"כ וישא אהרן את ידיו אל העם וישא אות זו למה לפי שהקריב קרבן ונתרצה לפני אביהם שבשמים כדאמר צריך אותו שמקרבן לעליונים ומייחדן לייחד בכללן אלו. ומה אל העם בעבור העם ומ"ט בנשיאות לברך להון בברכה אלא משום דיש באדם עשר אצבעות רמז לע"ס שנחתמו בהון שמים וארץ ע"כ:

ספר הבהיר פרי עץ אילנא דאתרוגא וכו' מדרש רות שלח לך קע"ה ע"א אחר שורה אחרונה סימן ד פתח ר' נהוראי בפרשת ציצית ואמר ועשו להם ציצית וגו' הכא כתיב לדורותם וגבי שבת לדורותם דכתיב לעשות את השבת לדירתם כתיב חסר נשלם אלא כשהאדם מתעטף בציצית ויוצא בו לפתח דירתו שלם והקב"ה שמח ומלאך המשחית זו משם ונצול האדם מכל נזק ומכל משחית והיינו לדירתם בשביל דירתם שהיה שם שלם ויצא מפתח ביתו במצות. מלאך המשחית זו משם וניצול האדם מכל נזק ומכל משחית מנלן ממה דכתיב מזוזות מאותיו משמע ז"ז מו"ת שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו. בשבת כתיב לדירתם מאי טעמא כיון שקדש היום דירתם של ישראל צריך להיות

דף שא/א

בנר דולק ושלחן ערוך ודירתו מתוקן כדירת חתן לקבל בו הכלה ומאי ניהו שבת כלה לעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה כפיה ראוי לה וע"ד כתיב לעשות את השבת ולמה לדירתם להכניס בה כלה קדושה לדירתם להיות בתוכן בשעה שקדש היום. ואם כלה זו באה ואינה מוצא הדירה מתוקנת ושלחן ערוך ונר דולק כלה זו אומרת אין דירה זו מישראל. ביני ובין בני ישראל כתיב אין זה מישראל אין דירתו לקדושה ועל כן צריך הכא קדושה לדירת ישראל וע"ד כתיב לדירתם בשבת ובציצית. אמר רבי נהוראי אסהדנא על מאן דנפיק מתרע ביתיה בעטופא דמצוה ותפילין ברישיה בשעתא דנפק בין תרין תרעין אזדמנת שכינתא עליה ותרין מלאכין דקיימין עליה חד מימיניה וחד משמאליה כלהו מלווין ליה עד כנשתא ומברכין ליה. חד מקטרגא דאיהו קאים קמי פתחא דבר נש אזיל מבתרייהו ועל כרחיה אתיב ואמר אמן:

ספר הבהיר סימן ה מאי טעמא אנו מטילין תכלת בציצית ומאי טעמא שלשים ושתים מלה"ד למלך שהיה לו גן נאה ולו ל"ב נתיבות ושם שומר עליהן והודיעו לבדו אותן הנתיבות אמר לו שומרם ולך בהם בכל יום וכל זמן שתדרכם שלום לך. מה עשה השומר אמר אם אני אהיה לבדי באלה הנתיבות אי אפשר לשומר אחד לקיים אלו הנתיבות ועוד כי יאמרו העולם כילי הוא מלך זה ושומר זה לכך שם שומר זה שומרים אחרים על הנתיבות אלה הן לב נתיבות. ומאי טעמא דתכלת אמר השומר שמא יאמרו השומרים הגן שלי הוא נתן להם סימן ואמר ראו הסימן למלך שהוא שלו שהגן הזה ואלה הנתיבות הוא תקנם ואינם שלי הנה חותמו מלה"ד למלך ובתו שהיו להם עבדים בקשו לילך מרחוק פחדו מן אימת המלך נתן להם המלך סימנו פחדו מן הבת ונתנה להם סימן אמרו מעתה בשני סימנין יי' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך:

(עוד שם) ומאי ניהי ארץ דנחצבה ממנה שמים והיא כסאו של הקב"ה והיא אבן יקרה והיא ים החכמה וכנגדה תכלת בטלית ציצית דאמר ר' מאיר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שתכלת דומה לים. והים דומה לרקיע. הרקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר וכתוב כמראה אבן ספיר דמות כסא ע"כ:

מדרש רות השייך לתחלת פ' כי תצא תמצא בזהור חדש דפוס אמשטרדם דף סט בימי ר' בון כל יומא הוה בקסרין וכו':

אמר המגיה בהיות שבזוהרים שהגהנו מתוכם אחד מהם הוא מהרב ר' ישראל בנימין ז"ל שם נמצאו תשלומי החסרונות באיזהו מקומן. ובאיזה מקום תוספת השייך למקומו אינם בנמצא בזוהרים הנדפסים עד כען וכדי שלא למנוע בר שמנו אותם כאן ולא במקומם כדי שיבא דף על דף כזוהר מנטובה מאחר שכל כתבי האריא"ל זה"ה על אלקי דפי הזוהר הנזכר הוטבעו:

זה שייך לפ' תזריע דף מו ע"ב והוא נ"א מן ת"ח בכל זמנא עד דקאתי לידיה סימן ו דכתיב תוצא הארץ נפש חיה נפש דההיא חיה עלאה ובגין דהאי נפש חיה איהי קדישא עלאה כד ארעא קדישא משכא לה בגווה ואתכלילת בה כדין קרינן לה נשמה ות"ח בכל זמנא דבר נש אזיל באורח קשוט ופומיה ולישניה ממללן מלין קדישין בצלותא באורייתא האי נשמתא אתדבקת ביה רחמא הוא דמאריה כמה נטורין נטורין ליה מכל סטורין. רשימא הוא לטב לעילא ותתא ושכינתא קדישא שריא עלוי. ודא היא דסלקא לעילא וממללא קמי

דף שא/ב

מלכא קדישא ועיילא בכל תרעין ולית דימחי בידהא. וע"ד אתקרי רוח ממללא דהא כל שאר נפשיתאן לית לון רשו למללא קמי מלכא בר האי. ובזמנא דאיהו אסטי אורחוי ושפוותיה ולישניה ממללן מלין בישין שכינתא אסתלקת מניה ונשמתא קדישא אתעברת מניה ולא אתדבקת ביה ומסטרא דחויא בישא תקיפא אתער רוחא חדא דשט ואכיל בעלמא. דלא שריא אלא באתר דקדושה עלאה אסתלק מתמן. ואינון מלין סלקין לאתר דחויא בישא דכלא לאתריה אתהדר. ובשעתא דסלקין כלא מכריזין ואמרין אסתלקו סוחרניה דמלה בישא דפלניא פנון אתר לארחה דחויא תקיפא וההיא נשמה סלקא בכסופא בעקו דכלא ולא יהבין לה אתר למללא כמלקדמין וכדין חויא אזדמן וכד ההיא מלח בישא סלקא באורחין ידיעאן ושאר קמי דחויא תקיפא כמה רוחין מתערין בעלמא ורוחא נחתא מההוא סטרא ואשכח דההוא בר נש אתער ליה במלה בישא והא רוחא ממללא קדישא אתעברת מניה כדין שריא עלוי וסאיב ליה וכדין הוא סגיר ואתפגים

בבשריה בחיזו דאנפוי בכלא וע"ד כתיב שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. נפשו ודאי היא דהות ממללא אתעבידת משתוקא בגין מלולא בישא וכמה דעונשא דבר נש בהאי בגין מלה בישא כך עונשיה בגין מלה טבא דקאתי לידיה ויכיל למללא ולא מליל:

בז"ח ע"ט ע"ב סימן ז דף קיא ע"א וכי בכל עת יכיל ב"נ למעבד צדקה אי הכי תריסר שעתי ביומא מאן יכיל. אלא הכי אוליפנא מאן דעביד צדקה בכל עת מאי בכל עת כד"א ואל יבא בכל עת אל הקודש ואוקמוה ולא תימא בכנסת ישראל בלחודוי דאיהי עת רעוא קדישא בצדיק אלא אפ"ל בכל עת דלתא אסגי צדקה עלייהו ואתער צדקה בכלהו עלאי ותתאי בגין כך ישוי לביה ורעותיה בר נש וידבק ביה בקב"ה. כיון דמטו קמי דרבי שמעון סחו ליה עובדא אמר ומה דא בלחודוי אפילו כל מאן דאחיד לאילנא דחיי אשתזיב בהאי עלמא ואפילו מן מותא דעלמא משאר בני נשא כ"ש מאחרא א"ר שמעון בכלהו אתער צדקה אילנא דחיי והאי אתר איהו דמזונא לכלא לתלמידי חכמים מאי עבידייהו דהא כל בני עלמא לא יכלי לאתערא צדקה עלייהו דהא אינון בצדקה אחידן וכל בני עלמא בזכותיהו נזונין בהו ממש ואינון לא יכלין לאתזנא בהו ממש בגין דכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל באילנא דחיי דכל בני עלמא נזונין מניה אשתכח דת"ח מתערי מזונא לעלמא ושלמא אי לכל בני עלמא מתערי מזונא לון אמאי לא מתערי אלא ת"ח הוא אילנא דחיי ממש ואילנא דחיי לא מתזן אלא מן העוה"ב והעוה"ב לא אשתכח בהאי עלמא אלא לבתר דעאל להווא עלמא כדין אתזן ביה ואתנטעו שרשוי עליה השתא אכלי מאיבא דאילנא דחיי ומאן איהו ההוא אתר דאשתכח לגבי מסכינא ואיהו איקרי פרי העץ אשר בתוך הגן וע"ד אכלי מההוא פרי בהאי עלמא וע"ד תנינן הם נזונין בזרוע מאי בזרוע דא גבורה ואינון זמינין לעולם הבא דמזונא דעוה"ב לאו איהו בהאי עלמא אלא צמצומא זעירא דחילא דיליה דאשתכח במתיקו דאורייתא. ודא טעמי על ההוא איבא דאילנא תתאה ודא חדו דתלמידי חכמים ומזונא עלאה דלהון כיון דיעברון מהאי עלמא כמה נחלין עלאין דעוה"ב סחרין לדוכתייהו וישתרשון ביה ויסתלקון לעילא לעילא כדין עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו מאי יעשה דא יובלא ההוא דאקרי העוה"ב למחכה לו ודאי דלא בעיין מזונא בעלמא דא עד דאתאן (ס"א דאתקן) למזונא דלהון ומאי מזונא דלהון העוה"ב ועל דא זכאן בכלא דעלייהו כתיב עין לא ראתה אלקים וגו':

סימן ח דף קנא ע"א גרסינן שבעה יומין עלאין ברא קב"ה בעלמא ועלייהו שתיל ובני עלמין הה"ד כי ששת ימים עשה יי' ולא כתיב בששת ולקבל אינון שבעה יומין עלאין ברא קב"ה בארעא שבעה זכאי קשוט לקיימא לון ולאנהרא לון כל חד וחד לקבל יומיה ושתיל להו כל חד וחד בדרא דאתחזי ואינון אבהן דעלמא אברהם יצחק יעקב יוסף משה אהרן

דף שב/א

דוד ואינון אקרון הררי קדם דאינון תליין מאינון שבעה יומין עלאין ושביעאה דקיימא קמייהו הה"ד ובית דוד כאלקים ואע"ג דאיהו שביעאה וכד אתכליל ביה ביוסף ויהיב ליה תפנוקא מכי מלכא אקרי אף הוא שביעאה וכולהו אחידו בשכינתא ברזא דשבעה בנין ושכינתא אתקריאת בת שבע בת מאמא עלאה דאיהי כללא דשבע דרגין דעמיה ואיהי דרגא דצדק עשיראה דאינון ספירן דאיקרי בהון קב"ה ואקרי שביעאה בקרא דכתיב לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ומ"ט והא רביעאה הוא אלא בגין נטיעה בתראה דאתכלילת בשביעאה בגין כך נטלא שמיה וכלא חד וכל חד וחד מאבהן ידע ליה לקב"ה מגו דרגא דיליה ואחיד ביה בההוא דרגא. אברהם ידע ליה לקב"ה מגו אספקלריא דיליה דאיהי מדת הגדולה מדת החסד ימינא דמלכא וע"ד אחיד בה ולא שביק לה לעלמין ועביד טיבו עם כל בני עלמא ואוקמוה

דהא עובדוי סליקו ליה (להאי דרגא). יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה דאקרי פחד יצחק ודחיל ליה לעלמין. יעקב ידע ליה מגו דרגא דתפארת דאיהו כליל מחסד ופחד ואקרי אמת ואחיד בה הה"ד תתן אמת ליעקב. יוסף ידע ליה לקב"ה מגו ההיא אספקלריא דאקרי כל ואקרי יסוד ואקרי צדיק וע"ד איקרי יוסף כלכ"ל דכתיב ויכלכל יוסף וכתיב וצדיק יסוד עולם. משה ואהרן אינון תרין כרובים דאשתמע קלא מביניהו וע"ד אתיהיבת אורייתא על ידיהו הה"ד ונועדתי לך שם ודברתי אתך ואינון תרין כרובין לעילא ואינון נצ"ח והו"ד ואינון תרין סמכי דגופא כגוונא דא אית לה למטרוניתא לתתא תרין כרובין תחותה ואינון עלאין ודאי דכתיב (שם) על ארון העדות דאקרי צדיק ארונא דסהדותא מאן עדות דא יוסף הה"ד עדות ביהוסף שמו ואקרי תורה שבכתב וארונא תורה שבע"פ. ת"ח כל אינון בנין עלאין דאחידן לעילא רמיזין כלהו בתורה שבכתב ודוד דאחיד בבתרייתא דאיהי תורה שבע"פ רמיזא בדברי קבלה דמקבלת נהירו מתורה שבכתב ואינון תרין כרובין קיימין על ההוא סהדותא וארונא הה"ד והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ ודא איהו מיומא דשמים ומזווג להאי ארץ מברך מן עלמא והכי הוא דכל מה שברא קב"ה ברא לקבליה לתתא ויוסף אקרי עדות הה"ד עדות ביהוסף שמו וע"ד שמא דיוסף שלים בכלא לעילא ותתא ועל דא תנינן ארון דיוסף וארון דשכינתא בהדי הדדי הוּו אַזְלִין במדברא והוּו כולי עלמא אמרי מה טיבן של שני ארונות הללו ומתיבין לון קיים זה מה שכתוב בזה קיים ודאי הה"ד וצדיק יסוד עולם איהו קיומא דעלמא. אתא דוד דאיהו שביעאה דאבהן אחיד בה בהאי בת שבע דאיהי ממלכה ולא שביק לה לעלמין הה"ד ודוד עבדי נשיא להם לעולם וכתיב וכסאו כשמש נגדי וכל דא אוליף לון אורייתא דכולהו אחידן בה בשכינתא ברזא דשבע. ת"ח אברהם בוצינא קדמאה קדישא דעלמא כד בעא לאתקרבא בשכינתא לא יכיל עד דסליק ואשתמודע באינון תלת דרגין עלאין דעליה דההוא חולקא דיליה כיון דסליק ואשתמודע ליה לקב"ה מגו אינון תלת דרגין דעם אינון שבעה וג' דרגין הם כ"ע חכמ"ה בינ"ה ואינון שלימו דעשר ספירן דאיקרי בהו קב"ה וכיון דסליק באינון תלתא כדן אחיד לחולקיה ההוא דרגא דתחותיהו דאינון תלתא דאיקרי חסד דכלהו אדביק לון מגו ההוא אספקלרי"א דשלטא בליליא דבהו ודאי לא הוי בר נש דידע כלום וע"ד תנינן בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו בן שלש דייקא. ות"ח רזא דהני שלש שנים ולא חסר בגין דשכינתא אתקריאת בת שבע ולא יכיל לאתקרבא בהדה עד דסליק לאשתמודעא מגווה ולאנתהרא ולאנתהרא לכלא מאי דאיהו לתתא באינון דרגין עלאין עם אינון ז' ושלשה הרי י' דרגין עלאין רזא דשמא דקב"ה וכיון דהוה מתנהיר באינון תלתא בעא לסלקא באינון שבע ברזא דכתיב ויצב אברהם את שבע כבשות ורזא דא רמז לאביתלך דלא יתפרעון מנהון עד דישתלמו אינון שבעה זכאי קשוט בישראל לקבל אינון שבע דרגין דלעילא כיון דאשתלמו יהא עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה בקיומא שלים וייתי דוד דאיהו שביעאה ויתער לההיא בת שבע דלעילא דאיהי נקמא נוקמיהון דישראל ויתפרע מנהון הה"ד ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים מאי ויהי אחרי כן בתר דאשתלמו ישראל והוּו כגוונא דלעילא כדן ויך דוד את פלשתים וגו' דהא עד השתא לא יכילו ישראל

דף שב/ב

למתבר תוקפיהון דהא אתערו חבריא בההוא מתג האמה ואוקמוה ות"ח האי דרמז ליה אברהם בכבשות הצאן ולא בעזים ולא במידי אחרינא בגין דאינון מסטרא דחס מאינון ממנן דינקין מסטרא דחסד ונקין לתתא אינון כבשים תחות שלטוניהון ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד וכלא ברזא דחכמתא וע"ד תנינן מאן דשרי גו ענא לא מסתכן לעלמין ואי איהו שארי גו עזיא ורעי לון כמה גרדיני נימוסין יתבין לקבליה לאסטאה בגינד אינון מסטרא דדינא קשיא אבל כד אתא יצחק למגזר עמיה קיים גזר עמיה בשבעה דאתגליא מגו ההוא בירא דכתיב ויקרא אותה שבעה. ת"ח אברהם קרא לההיא בירא דמיין נבעין באר שבע יצחק קרא ליה שבעה מה בין האי

להאי אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפחד דאיהו דינא וע"ד אוסיף בה ה' וה' ובכל אתר היא מדת הדין הה"ד ויקרא אותה שבעה דלא עבד בחורפן כמה דעבד אבוה וכלא ברזא דחכמתא ואוסיף בה ה' לאחזאה דאיהי חולקיה. ת"ח כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה בדינא כיון דחזא דלא אתקיים שיתף ביה חסד הה"ד ביום עשות ה' אלקים ואוקמוה באברהם אתקיים עלמא בגיני כך האי בירא ביתא דעלמא על שמיה אתקרי הה"ד על כן קרא שם העיר באר שבע אע"ג דהאי בירא אתדבק ביצחק דכתיב ויקרא אותה שבעה שמיה באר שבע סטרא דאברהם ולא באר שבעה הה"ד וימינו תחבקני ות"ח ארבעה מאינון שבעה זכאי קשוט כד בעו לאתקרבא בשכינתא בהא דשבע כולוהו ערעו בהאי באר דלא פסקו מימיו לעלמין אברהם כרי ליה להאי בירא בגינד איהו אוליף לכל בני עלמא דיפלחון לקב"ה וכיון דכרי ליה אפיק מיין גבעין דלא פסקין לעלמין וכיון דמית אברהם מה כתיב וכל הבארות אשר חפרו עבדי אברהם אביו וגו' בארת כתיב וחד הוה דכתיב באר שבע וקרינן בארות משמע דסגיאינן הוה בגין דהאי בירא מתחזי לון לאבהן בכל דוכתא דהוה אזלין הוה מתחזי לון סגיאינן וכבירין כיון דמלוה פלשתים עפרא רזא דאהדרו בני עלמא לע"ז והוה עלמא שמם דלית דידע ליה לקב"ה כיון דאתא יצחק מה כתיב (שם) וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו מאי וישב אלא דאתיב עלמא לתיקוניה ואוליף לון לבני עלמא דידעין ליה לקב"ה הה"ד ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את יצחק בנו האי בירא ממאן הוי ממאן דכל חיין דעלאין ותתאין תליין ביה וחזי כלא הה"ד ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא. ות"ח אינון עבדי יצחק בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא כד חפרו ליה מה כתיב ביה שטנה והא אוקמוה עד דאתא איהו ויחפור באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי אבל עבדי אביו בגין דכלהו מסטרא דימינא אתיין ולא הוה שטנה בעלמא ולא נפיק דינא מהאי בירא לאשטנא לון כד לא כשרין עובדיהון מהאי בירא איהו פתחא למידע ליה לקב"ה הה"ד פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה ועד דלא סליק מעלמא בריך ליה ליעקב ושלחיה לפדן לאזדווגא וכד אזיל לחרן מה כתיב וירא והנה באר בשדה כיון דחזא יעקב יקרא דקב"ה מגו הוא בירא דאיקרי באר שבע כדין אמר ללבן אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה דייקא. ת"ח לקבל אינון שבעה זכאין פקיד קב"ה באורייתיה לקרבא קרבןמוסף בשבעה זמנין בשתא בגין לאוספא להו תפנוקין ועדונין מבי מלכא אבהן ישבעון בקדמיתא ובתר כן בנין והם שבעה זמנין ולא יתיר. בשבתא לקבל צדיק יסוד עולם דאיקרי כ"ל ואיקרי מוסף שבת לאוספא ליה עדונין ממוחא סתימא. ובריש ירחא לקבל כנסת ישראל דאתקריאת סיהרא והוא דוד ומחמיסר יומא לירחא קדמאה לקבל אברהם אבוהון דאחיד במדת החסד ואקרי ראשון. בירחא תליתאה בעצרת דאתיהיבת ביה אורייתא בשבעה קולות לקבל יעקב דאיהו תליתאי לאבהן ואחיד בקול יעקב ובריש שתא לקבל יצחק דאתיליד ביה ואנן מדכרינן ביה עקידת יצחק ואיהו יומא דדינא לקבל מדת הדין דאחיד בה. יום הכפורים לקבל משה דקביל ביה קב"ה צלותיה וחס על ישראל ואהדר ליה אורייתא. בחג הסוכות לקבל אהרן דבזכותיה אלין אינון שבעה עננים דחפאן על ישראל כסוכה ובג"כ עבדין סוכה וכל אורייתא אית בה כמה,, סתימין בה וכד אלין שבעה מתוספין בברכאן כל עלמא בשל מי סגיאה:

דף שג/א

סימן ט דף קנא ע"ב והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה'. ר' יהודה שאיל לר' אבא למה היה הכהן מניף את הלויים אמר לו מלה"ד לתינוק כשהוא בוכה וכועס מה עושין כדי לפייסו א"ל רבי יהודה מניפין אותו ומנענעים אותו כדי לשתקו א"ל ר' אבא יהודה יהודה מלה זאת באה לידך ולא חקרת בה והלא ישמעו אזניך מה שפיך מדבר כך היא מדת הגבורה כועסת ורוגזת דכתיב שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם וכתיב (שם) ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה לפי שהם מתגברים ומתקשים באפס ועברתם לצאת לעשות דין לכלות ולהכרית בני העולם אזי

הכהן שהוא החסד העליון מניף אותו הצר של הלויים שהיא מדת הגבורה כדי לשכך ולשקט רוגזה וכעסה כדי שישתברו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו. כעין דוגמא זו הכהן שמניף את הלויים תנופה כדי שישקוט הצד של גבורה שלהן כדי שלא יתעורר הדין בעולם. בא ר' יהודה ונשק את ידיו. וכשיתעוררו הדינים בעולם כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום אברהם אבינו ע"ה הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו ה"ה"ד ואל זועם בכל יום:

מז"ח דף מ"ב ע"ד שורה ל"ד סימן י דף קצג ע"ב דאינון חד נהר וגן. נהר דנפיק מעדן וגן דאשתקי מניה הכא כל רזא סתימא דמהימנותא ואוליפנא האי מאן דאתער בליליא בההוא שעתא דעאל קב"ה בהדי צדיקייא בגינתא אצטריך לומר קרא דא ברעותא דלכא ולכוונא דעתיה ביה ובתר אודך על כי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד והיינו שכחא דחסידי קדמאי כד אתערו בפלגות ליליא ובתר מסדרי שבחיהו ולעאן באורייתא שעשועא דקב"ה מאי היא אלא כל צדיקייא דקיימן בדיוקניהו מתלבשן בגנתא בכל יומא ויומא כיון דאיתסחאן בטלא דזמין קב"ה לאחייא ביה מתייא עאלין כלהו לגבי משיח ושאלין מה דשאלין והא אתערו חברייא לבתר מתכנשין ומשתדלין כולהו בדעתא עלאה דכלהו מתיבתי דתמן ועלייהו כמה ממנן ומתחדשי תמן כמה חדושין באורייתא לבתר נפקי כלהו וחמאן כד אתי אליהו לגבי אבהן איהו נפיק ואינהו עאלין וקיימן קמי אבהן וחדו בהו בכמה בנין קדישין דבסחרנייהו וחדאן כלהו כד עייל קב"ה בפלגות ליליא כלהו קיימי מתקנן כדקא יאות וכל אשתדלותא דאשתדלי כל ההוא יומא בחדושי דאורייתא קב"ה תיאובתיה באינון צדיקייא דחדישו בה מלין ואשתעשע בהו ובאינון מלין לבתר כלהון מתקנן דכר ונוקבא וקב"ה בתר דארח ואשתעשע בהו בכל אינון מלין רזין דחכמתא דלהון אתגלי עלייהו ואינון חמאן בההוא נועם ה' כדין כלהו חדאן בחדוה סגי עד דמתפשטי זיוא ונהורא דלהון ומההוא משיכו זיוא ונהורא דחדוה דלהון עבדין פירין ואיבין לעלמא דא וההוא פרי ואיבא עאל תחות גדפיה דשכינתא עד זמנא דאצטריך וכן משתעשעא בכל צדיק וצדיק ואמרין זכאה איהו מלכא דבגין אלין אתברירו לחולקיה וערביה. קלא אתער מאמצעיתא דרקיעא וקרא בקל תקיף ואמר זכור ה' לבני אדום את יום ירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה כדין ערטירו דיליה וקרקורא דיליה וכל צדיקיא דתמן אשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין. ובגין דלא אית חדוה ושעשועא לקב"ה אלא בשעתא דקיימי בהו צדיקיא דתמן ובג"ד אומי ואמר (שם) אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי. בכל אתר דאית חדוה לקב"ה קלא דא נפיק וקארי כדין נפיק מתמן וסליק ובטש רקיעין ושאיג שאיגין עד דכל חילי שמיא כלהו בערטורא כדין נשבא רוחא ובטש בטרפין דההוא אילנא רברבא וכל ענפין דיליה בטשין דא בדא וקלא אתער מגו גופא דאילנא וקרי ואמר שם זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק. כיון דקלא דא אתער שמא אברהם סבא ואיתער כד איהו רעוא למלכא ואתנחם בהדיה בההוא שעתא אתערא רוחא חדא מסטרא דדרום וכל רעו וחדוה ואסותא אתער על עלמא וכדין סליק צפרא ורעוא אשתכח ונייחא לכל אסירי מלכא דאינון ככי מרעייהו זכאה עמא דיכלון למנדע מרזין טמירין סתימין דמלכא קדישא. אמר רבי אבא יומא תוספת שג"ב חד הוינא אנא ור' יהודה דמן עכו במדברא ואעלנא במערתא חדא ואשכחנא תמן כפרא חדא עתיקא דמן יומין קדמאין פתחנא ליה ואשכחנא דהוה כתוב ביה בריש מלוי הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד ואוקים קרא בנשמתהון דצדיקייא מן יומא דסליק במחשבה למברי עלמא ועד לא אתברי עלמא כל רוחין דצדיקייא הוו גניזין במחשבה קמיה כל חד וחד בדיוקניה כיון דציר עלמא אתגליין כלהו וקיימו בדיוקנייהו קמיה ברומי מרומים לבתר ירב לון באוצר חד בגנתא דעדן לעילא וההוא אוצר לא מליא לעלמין ותדיר קרי הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד מאן אינון אני מגיד כלהו בשמהן ולית תיאובתא וכסופא להאי אוצר אלא לארקא ביה נשמתין תדיר כמה דגיהנם לית ליה תיאובתא וכסופא אלא לקבלא נשמתין לאתדכאה תמן וכל יומא קארי הב מאי הב אוקיד אוקיד וההוא אוצר נטיל כל נשמתין אינון עד זמנא דאלביש לון ונחתיה להאי עלמא ומגו חובא דאדם קדמא דאמשיך סטרא בישא לעלמא אצטריכו לאלבשא אינון נשמתין

בלבושא דא דהא לבושא אחרא בעי קב"ה לאלבשא לאינן נשמתין (ס"א ואמר בההוא ספרא) וההוא אמר ההוא ספרא עד הכא שתיקו. ועוד חמינא מכאן ולהלאה אתוון מחיקן דלא אשתמודען ובתר חמינא לון בחלמא ואמרו שתוק ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא וכך עבידנא ואשכחנא ביה מאנין דלבושא אחרא זמין קב"ה לאלבשא לאינן נשמתין לזמנין דאתי מתים דחיו על ידא דיחזקאל מ"ט לא עבד לון ההוא לבושא אלא בגין דלא מטא זמנא לאעברא בעלמא ההוא אורא דכיא דעביד לבושין ובג"כ לא אלביש לון אלא כמה דהו וכוך יהא לתחיית המתים בר דההוא זוהמא דקדמיתא לא אשתכח תמן. כד נפק בר נש מהאי עלמא כלהו בין צדיקי בין חסידי ותמימי וחיבי ורשיעי כלהו עברי באורא למחמי אדם קדמאה לבני עלמא ומתמן נטיל אורחא הן לגנתא דעדן הן לגיהנם כל אינן דאורחייהו לגנתא דעדן מתקרבין לגבי חומה דלבר מאינן תלת חומות דתמן כדין נפיק חד ממנא ואתער קמייהו וקארי ואמר זכאין אתון צדיקייא בעלמא וההוא ממונא יעזרא"ל שמיה אוליף לון אורחא ואזלין קמיה עד תרעא חדא דגיהנם ההוא ממונא קארי בחילא ואמר צנון תנא צנון יקידתא בההוא שעתא בבהילו מצנני להו עאלין כלהו וטבלין ועברין וכל אינן חייבין אתמסרן בידא דדומ"ה ועאלין בגיהנם וכל אינן זכאין לא אתמסרן בידוי אלא בהאי ממונא ובתר דטבלין ועברין ההוא ממונא אזל קמייהו עד דמטן לשור דגנתא דעדן וההוא ממונא קארי לפיתחא ואומר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים כדין פתחין פיתחא ואעיל לון וכן בכל פתחא ופתחא כיון דעאלו לגו אתר דצדיקייא צדיקייא אחרנין קיימין כמה חדוה על חדוה על צדיקייא וכל בני מתיבתא חדאן לסוף תלתא יומין דאתמרון בהיכלין ידיען נפקי ואורין נשבי ומתצייירן כולהו בדיוקנייהו מכאן ולהלאה ירתין אחסנת ירותא כדקא חזי לכל חד וחד חזווא דאתחזי בגנתא דעדן מחזיו יקרא דיוקנא דכל דיוקנין וגוון דכל גוונין דמלכא קדישא לא אתגלי בהיכלא ולא באתר חד אלא אתפשטא רקייעא מרקמא על גבי גנתא לארבע סטרין ואתמליא מזיוא יקרא קדישא ואתחזי תמן ואתהנן כולהו צדיקייא מאן חמא חדוה וכסופא דההוא נועם ה' ע"כ הוה לי רשו למחמי בההוא ספרא. אדמקיפנא למחמי יתיר ביה פרח מן ידי ולא חמינא ליה אשתארנא עציב ובכינא דמיכנא תמן בההוא מערתא וחמינא ליה (לההוא) דהוה לביש מנא אמר לי למה לך למבכי ולא תתעצב (ס"א ממאן) ממה דהוה בההוא ספרא פרח לגביה ונטליה ועד לא יפוק מהאי עלמא גניז בההוא מערתא דמדברא דא והשתא דהוה מתגלי לחייא הכא פרח באורא ונטליה מכאן ולהלאה זיל לך לאורחך ומההוא יומא ועד השתא לא אתגלי לי ולא זכינא למשמע ממאן הוה ובכל זמנא דנא דכירנא אשתארנא עציב. אמר רבי אלעזר דלמא קב"ה בעי ביקריה דלא בעי דיתגלי בעלמא. עד דהווי יתבי ולעאן במלין אחרנין עלאין ויקירין נהר יממא קמו ואזלו. א"ר אלעזר השתא עדן רעוא מקמי מלכא קדישא נימא מילי דאורייתא ונתעסק בה ונשתתף בשכינתא פתח ואמר ידו"ד בוקר תשמע קולי בוקר אערך לך ואצפה. ע"כ. אמר רבי אלעזר בלעם חייבא מאן קטיל ליה והיך אקטיל א"ר יצחק וכו'!

דף שד/א

סימן י דף קצט א' ודף רג ע"ב ודף רו ע"ב לאמר הנה עם יצא ממצרים אי תימא דהא צריך לנטלא פיפוסין ויוחסין דלהון לא אצטריך אלא אורח כלל דכתיב הנה עם יצא מ"ט משום דהכי קרא לון פטרונא דלהון כמה זמנין וע"ד לא תטעי דכתיב שלח את עמי בכל זמן ועוד כד נטלת עיטא עלייהו עם פרעה בלישנא דא יכלת להו דכתיב הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו אוף השתא דכתיב הנה עם יצא ממצרים ולא אפיק לון אחרא אלא איהו מגרמיה נפק ובג"כ תיכול לאבאשא לון. הנה כסה את עין הארץ אית דאמרי סיחון ועוג דקטלי לון ישראל דהווי עינא דארעא אלא כד אייתי קב"ה ארבה על ארעא דמצרים כתיב ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ אמאי בגין דכל חרשין וקסמין דעלמא לא יכלין למעבד חרשין אלא מלה חדא בדרגא חדא בזמנא חדא ועמא דא אייתי ערוב מבולבל מכמה זנין מבולבלין אלין באלין עד דלא יכלי כל

חרשין וקסמין למיקם קמייהו ודא הוא ויכס את עין כל הארץ והכא כתיב ויכס את עין הארץ והכי הוא ודאי א"ר אבא בלק ובלעם לא הוה בעלמא חרשין וקסמין כוותייהו (בלעם) חיליה ותוקפיה הוה בפומיה ועיניה. בלק חיליה ותוקפיה הוה בעובדא דידין ודא אצטריך לדא דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא הוא ובהו תליין. בלעם הוה ליה לישן ולאידין בלק ידין ולא לישן הוה ליה. אזלו חברייא עד דמטו חד בי חקל ושמשא הוה תקיף לחדא חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין ומיין נפקין לכל סטר ואילני חקלא סגיאיין יתבו תמן א"ר אלעזר כמה יאות אתר דא לניחא ביה אדהו יתבי הא חויה רברבא אתי בתוקפא דשמשא ואעבר קמייהו א"ל ר"א חויה חויה סטי לך מאורחך דהא תב ההוא גברא ואתנחם על מה דעבד ולא יוסיף למעבד ההוא מלה. תווהו חברייא א"ר אבא מאי הוא אמר לון שתוקו א"ר אלעזר חויה חויה לבתר דלחישו לך מן שמיא אתנחם ההוא גברא ושוי ברעותיה דלא יתיב בי' לעלמין סטי לך מאורחך. קם חויה בקיומיה ולא נטיל הכא והכא תב כמלקדמין א"ל חויה חויה ידענא מה דאת בעי תוב מארחך דהא עכו"ם חייבא אתי דעביד ביש לחד יודאי והא הוא נאים שכיב במערתא דילך זיל וקטליה מיד אהדר ההוא חויה ודלג דלוגין קמייהו א"ר אלעזר אי לא הוינא הכא כמה בישין הוה עביד האי חויה דהא חד ב"נ יודאי עבד עובדא דחובא ועד לא תב בתיובתא לחישו לי' להאי חויה לקטלא ליה ואימלך ההוא ב"נ בין כך ובין כך ואתנחם מחוביה ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה וע"ד אשתזיב מן דינא. אמרו חברייא לר' אלעזר במה ידעת אמר להו סימנא יתב לי אבא ואנא אשמודענא ביה אמרו ליה תינח חויה דאשתמודעת ביה. ההוא דאתנחם ותב מחוביה במה ידעת אמר להו כד הוה אזיל ההוא חויה קשקשויו הו סלקין וזנבוי זקוף ואיהו דאזיל בבהילו רוחא חדא הוה אזיל לקבליה והוה קארי קמיה תוב מארחך דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא ב"נ וההוא חויה בישא לא הוה ציית עד דיתנון ליה כופר בהדיה באתריה דההוא ב"נ דאתחייב קטולא ותב דכך אורחוי דחויה עילא ותתא כיון דאתייהיב ליה רשו לא תב עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתייהיב ליה רשו למעבד או דיתנון ליה באתריה חייבא אחרא בכופרא דהא בריקנייא לא יפוק כיון דאתייהיב ליה רשו אמרו ליה תינח כל דא ההוא עכו"ם דאמרת דיהבת ליה כופר במאי ידעת אמר לון כיון דמלילת לחויה ההוא רוחא דהוה אזיל לקבליה ולחיש ליה דיתוב לאורחיה דהא אתנחם ההוא ב"נ דליג ההוא רוחא על אודניה תווהו חברייא. אר"א ניהך ונחמי דהא חויה דעבד מה דעבד קמו וקריבו גבי חד טינרא בההוא בי חקל אשכחו לההוא עכו"ם דמית וההוא נחש כריך על עקביה ולא הוה אבדיל מניה ובתר אתפרש מעקביה וסליק על גרונה ואכריך תמן ומתן נחית על עקביה דלא הוה מתפרש מניה. אשכחו ליה ארנקי חד מליא דינרין דגזיל לחד יודאי בארחא ומחא ליה נטל ר"א ית ארנקי אמר בריך רחמנא דבכלא עביד שליחותא תבו לההוא אתר דהו (אזלי). פתח ר"א ואמר מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתך ולאומים תחת נפשך מאשר יקרת יקר טבעי ליה והכי אצטריך מאשר אתה יקר בעיני מהו יקרת מכלל דאיהו מגרמיה אתייקר הכי הוא ודאי דכל ב"נ דאיהו בחיובא

דף שד/ב

קמי קב"ה בקדמיתא הוא מזלזלא ותועבה איהו קמי קב"ה ובתר דאימלך ותב מחוביה השתא איהו אתייקר מגרמיה וקב"ה קארי עליה ואמר מאשר יקרת בעיני נכבדת את מגרמך יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך דהא לית רחימו לקב"ה בהדי ב"נ בהאי עלמא אלא במאן דתב מחוביה וע"ד אני אהבתיך אבל מה אעביד דהא יהבית רשו להויא לנוקא דא הוא עיטא ואתן אדם תחתך מאי איהו אדם דיהב קב"ה תחותיה ההוא אדם דאתי מעמא אחרא דההוא חויה מדיליה ייכול דכתיב ואתן אדם אל תקרי אדם אלא אדום ולאומים דא הוא לאום מלאום יאמץ ודא זרעא דעשו דיהיב תחות נפשיה. אדהו יתבי הא האי יודאי גזל ההוא עכו"ם דקטל חויה אתי באורחא לאי ועיף ומגו תקיפו דשמשא עאל בההוא חקל ויתבי תחות אילנא חד והוה מתרעם לקב"ה ומצדיק

עליה דינא ואמר מארי דעלמא גלוי וידוע קמך דאנא לא חיישנא עלאי ועל גופי ועל ממוני כלום
דהא בדינא אתעביד כל דאתעביד אבל אבא ואמא סבין אית לי דלית לי במה אפרנס לון וע"ד
חיישנא ותו על כל דא צרורא חדא דדינרין דהוה בהווא ארנקי דחד מסכנא למעבד חופה לברתיה
ענייא מה אעביד מארי דעלמא ע"ד כאיבנא בלבאי יתיר בכח ואמר משפטי ה' אמת צדקו יחדיו
דינן דמארי עלמא קשוט אינון אמאי אינון קשוט בגין דצדקו יחדיו דהא בשעתא דדינא בעי
קב"ה למעבד כמה מארי תריסין קיימין מהאי סטר ומהאי סטר ומצדיקין אלן באלן ומגיחין
אלן באלן כיון דצדקו אלן באלן ואסתכמו כחדא כדן משפטי ה' אמת אימתי צדקו יחדיו כד
מצדיקי כל בני דינא לעילא וע"ד מארי דעלמא ע"ד בכינא ולא על דידי. שמע ר' אלעזר וחברייא
וקמו לגביה חמו יתיה דהוה יתיב תחות ההוא אילנא ואתקיפו ביה ונטלו יתיה לגביהון א"ר
אלעזר זכאה קשוט דאי לא זכאה אנת לא ירחיש לך קב"ה ניסא רברבא כמה דעבד בקדמיתא
טול ארנקי דילך ותיזיל ותחמי מה דעביד קב"ה בגינך אזל בהדייהו וחמא ההוא עכו"ם מית
וחויא הוה עביד ביה נוקמין והוה כריך על קדליה אשתטח ההוא יודאי בעפרא ואודי ושבח
למארי עלמא וקם ונשיק ידוי דרבי אלעזר וחברייא אמר לון השתא ידענא דקב"ה ארחיש ניסא
דא בגיניכו אבל רבנן על אבא ואמא סבין דאית לי בכינא ועל מסכנא דיהיב לי צרורא. פתח
הארנקי ואחמי לון צרורא וכן אחמי לון מחא דעבד ליה ההוא עכו"ם צלי ר"א עליה ואתסי
קריבו לגביה דההוא עכו"ם כמלקדמין וחמו ההוא חויא דהוה עביד כדבקדמיתא א"ר אלעזר
חויא חויא כל מה דעבדת יאות עבדת ותו דאחמית חילך וגבורתך ביה ועבדת ביה נוקמין סגיין
והא חמינן תלת זמנין ואחמית כל מה דעבדת מכאן ולהלאה זיל ואתטמר במערתך וגזרנא עלך
דלא תנזיק לברייתא דעלמא. אתפרש ההוא חויא וכפף רישיה ואזל ליה. אמר ר' אלעזר לההוא
יודאי טול עראה דשנאך דהא כיסא דדהנבא אית ליה לגביה דשבק ליה ברי' דההוא עכו"ם לאבוי
ולא תיטול מדיליה כלום וזיל לגבי גברא דדוך פלן ותשכח דמיתא אתתיה זיל לגביה והב ליה
כיסא דדינרין דא בגין דההוא גברא אית ליה ברא חד ושמעון שמיה והוא אויל בסחורתא עלימא
ואינון בארבא. בריה דהאי עכו"ם גנב ליה האי כיסא ויהב ליה לההוא רשע ואימא לההוא יודאי
דיסלק כיסא דא לבריה דלעגל ייתי לגביה ויודי לקב"ה דאחזר אבידתא למארה וכך עביד נטל
כיסא וסגיד קמיה דר"א ונשיק ידווי תווהו חברייא. אמר ר' אבא בכל אורחא דא איהו תווהא
בכלמה דחמינן בך והשתא איהו תווהא על תווהא מהו דין. אמר להו מלה דא לאו בסימנא איהי
ולאו בחכמתא אלא רוחא דילי אסתכל ואנא חמינא כאלו בעינא חמינא תווהו כלהו חברייא אזלו
כלהו חברייא וההוא יודאי בהדייהו עד דמטו לגבי חמוי כיון דמטו לתמן אשכחוהו לחמוי דהוה
יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא בריך ברכתא ר' אלעזר ובריכו חברייא ואיהו חדי בהדייהו:

פתח ר' אלעזר ואמר רפאני יי' וארפא הושיעני ואושעה כיון דאמר רפאני יי' מהו וארפא כיון
דאמר הושיעני מהו ואושעה כיון דאסיא מסימאן הוא דמחי אלא (נ"א אר"י חמוי) כל אסוותא
דעלמא בידא דקב"ה אבל אית מנהון על ידא דשליחא ואית מנהון דלא אתמסרו בידא דשליחא
ואינון דאתמסרו בידא

דף שה/א

דשליחא אסוותא אינון אבל לזמנין מתהדרן אבל אינון דקב"ה מסי לא מתהדרן לעלמין וע"ד
אסוותא דיליה איהי אסוותא דליה בה מרעא כלל ובג"כ רפאני ה' וארפא ודאי בלא קטרוגא כלל
והשתא חברייא קב"ה יהב לי אסוותא ועשק לי וערב לי סחו ליה כל ההוא עובדא תווה ובכה
וחדי. אמר חברייא נדרנא דאיהך לגביה ואתחבר בהדיה ונודי ונשבח למארי עלמא. חדי בהדייהו
אמרו ליה במאי הויאת מתעסק אמר לון בפ' בלק הוינא מתעסק וחמינא דחכמתא דיליה הוא
תקיף ויתיר מחכמתא דבלעם חכמתא דבלעם רגעא חדא חכמתא דבלק בכל זימנא אבל מפתחן

כלהו בידוי דבלעם הוי דאיהו הוה שלים בפומא בלק הוה ידע למעבד חרשוי ולא הוה ידע לאשלמא בפמא. פתח ואמר ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' האי קרא (אית לאסתכלא ביה) אוקמוה אבל אל תירא עבדי יעקב מחרשוי דבלעם ואל תחת מקסמוי דבלק ת"ח היך הוה תרווייהו דא בדא בעיטא בישא לקבל ישראל אמר בלעם יעקב בביתא דלבן אבא הוה ונחש נחשין לקבליה ויכיל ליה אנא אסדר נחשין לקבליה. אמר בלק ואנא אסדר קסמין לשמא דאקרי ישראל בההוא שעתא נפק רוחא חדא מסטרא דיוסף מגו ענפי אילנא ונשיב באינון נחשים ובטיל לון והיינו דאמר יוסף כי נחש ינחש איש אשר כמוני מאי איש אשר כמוני בגיני אית איש דנחשים יבטל לבנייכו בגיני איהו לעילא והיינו איש אשר כמוני אית איש לעילא דנפק רוחא אחרא מגו אילנא דלתתא ונשיב בההוא קסם ובטיל לון והיינו קסם על שפתי מלך מאן מלך דא אילנא דלתתא כדין אתיב בלעם ואמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל ותררווייהו הוה בתרין סטרין אלין. כי אתך אני לא הוה יומין מן יומא דאתברי עלמא דאצטריך הכי למהוי קב"ה בהדייהו דישאל כההוא זמנא דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהון דישאל מעלמא וע"ד אמר קב"ה בלעם בעא לשיצאה לכו מעלמא אבל אנא לא אעביד הכי (שם) כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה דאלו ייתון כל בני עלמא לא יוכלון לשיצאה לכו מעלמא. אתא לבן בקדמיתא ובעא לאעקרא ליה ליעקב בלחודוי מעלמא אתא קב"ה ואגין עליה דכתיב השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע אתא פרעה ובעא לשיצאה לון מעלמא אתא קב"ה ואגין עלייהו דכתיב וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ אתא המן ובעא לשיצאה לון אתא קב"ה ואגין עלייהו ואתיב כלא על רישיה וכן בכל דרא ודרא קב"ה עלייהו דישאל תדיר וישאל אמרי חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו כי לא תמו מבעי ליה אלא חסדי ה' בכל דרא ודרא הוה בסעדן כי לא תמנו ולא אשתצינא מ"ט דלא אתמנעו רחמיו מינן דכתיב כי לא כלו רחמיו ת"ח מה כתיב בקדמיתא וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור ולבתר כתיב וילכו זקני מואב וזקני מדין הוה ליה למימר ויבאו המלאכים מ"ט דקא שני מלה ממאי דקאמר בקדמיתא אלא ההוא רשע דבלק חכים הוה בכל דרגין דלעילא אינון דקשרין קשרין למעבד בהו חרשין וקסמין וכל אינון דרגין עלאין מלייהו דבהו כפיין לדרגין תתאין א"ל בכל זמנא דאנון חרשין וקסמין ונחשין אית לון דרגין ידיעאן ומלאכין ידיעאן דאשתמודעאן לגבי חרשין וקסמין אבל מכאן ולהלאה אית לעיינא באתר אחרא עלאה כתב ליה שמהן אחרנין באינון דרגין קדישין והכי אורחיהו דקסמין וחרשין ידעי אינון דרגין דההוא קסם שריא עלייהו ועבדין חרשייהו ואומאן לון בדרגין אחרנין עלאין מנייהו ועבדי מה דעבדי שלח ליה הכי עמא דא לאו קשרא דלהון כשאר עמין דעלמא אבל קשרא דלהון באתר אחרא עלאה מתקשרן לעילא מכל דרגין כתב ושלח ליה פופיסא ופטרונא דתריסר נשיאין דסחרן גלגלי רתיכא דכרסייא קדישא א"ל אי תסתכל בהני תסתכל בגין דהני תריסר דמתקשרין בי"ב שבטין ואי בהני תעביד חרשין בדיוקנא דלהון לתתא דאינון י"ב שבטין וי"ב דגלין פרישין ניכול להו ונגיח בהו קרבא ונעקר להו מעלמא והיינו וישלח מלאכים ודאי ה"ד וקסמים בידם פיפוסין דמלאכין קדישין הוה אתיין בדייהו ואיהו לא ידע דכל דרגין עלאין בידא דקב"ה אינון מה חשיב בלק חשיב דעמא ישראל אתמסרו למלאכין כשאר עמין דעלמא וע"ד כתב שמהן דאלין מלאכין תריסר ושלח ליה והיינו וישלח מלאכים א"ל ת"ח כל דרגין דאינון מתקשראן

דף שה/ב

קשרין לתברא עמא דא מסטרא דצפון אינון מסטרא דצפון זמינין למנפל ושולטנו דחרשין דילן בסטרא דצפון אינון השתא ניכול לאגחא בהון קרבא דהא תריסר אלין מתקשרין בהו ומסטרא דצפון שריין לממני והואיל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון אתחלש ואתבר בגין דכל תוקפא דילהון לההוא סטר איהו. מהו דקאמר דכתיב עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה

מצפון שארי לממני אמר הא תוקפא דילן מצפון איהו ואינון ארבעים חסר חד דרגין תקיפין מפרזלא ונחשא ותחותייהו לית לון חושבנא ועל דא ניכול לאגחא קרבא ולאיתגראה בהו וקב"ה לא עביד הכי דלא שביק לון למלאכים ולא לחילי שמיא אלא לקב"ה בלחודוי. וכל מלאכים רברבין ושלטונין פלג על כל שאר עמין וכד אתו ישראל נטיל לון איהו בלחודוי ואחסין לון בתוקפא בגופא דאילנא ולא שבק לון בידא דמלאכין ולא בידא דממנין ורברבן דעלמא דכתיב בהנחל עליון גוים וגו' ואלין י"ב תחומין מתחמן בד' סטרי עלמא לבתר דבדר ענפין וטרפין נטל לישראל ואחסין לון בתוקפא דגופא דאילנא דכתיב (שם) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. א"ר אלעזר כמה יאות ושפיר האי. זכאה אורחא דילן וכמה מלין עלאין קדישין רווחנא לון וחמינא. ההוא יודאי הוה תמן לקמייהו אמר לון רבנן כל מילין אלן כמה טבאן ומילין עלאין קדישין נינהו מאי דכתיב בתריה (שם) ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל ישימון וגו' אמרו ליה אי ידעת ביה מלה אימא דהא אוקמוה באברהם דאשכח ליה קב"ה בארעא דפלחי עכו"ם ולא הוה ידעי במהימנותא דקב"ה אלא כלהו הוה טעאן בתר עכו"ם וקם אברהם ופרח בינייהו ענפא חדא שלים קדם מארי דעלמא ואשכח ליה תמן מה עבד קב"ה נטל ליה לההוא ענפא ואעקר ליה מתמן ואשרי ליה ואשתדל ושתל ליה בארעא אחרא דכתיב לך לך מארצך וגו' ועביד מניה עמא קדישא ודא היא מציאה דאשכח קב"ה בעלמא בארעא דלא מהימני ביה בקב"ה ולא ידעי מאן איהו. אמר ההוא יודאי שפיר הוא ויאות מלה דא אבל אית לשאלה אי אברהם הוה דיוקנא דאצטריך ותו דהא קרא לא אוכח על אברהם כלל ולא אדכר לאברהם כלל ולא ליצחק אלא ליעקב בלחודוי דכתיב כי חלק ה' עמו יעקב וגו' ובתריה כתיב ימצאהו וגו' א"ר אלעזר עכ"ז לא קשיא הכא דהא אברהם אשכחן דנפק מגו פלחי ע"ז והכא אע"ג דיעקב אדכר הוא על אברהם ולית פירוכא כלל במלה דא אבל אי ידעת מלה או חדושא אימא:

סימן יא (צ"ל) פתח ואמר ההוא יודאי והארץ היתה תוהו ובוהו וגו'. מאן ארץ ההוא דאשתמודעא עלאה ותתאה היתה תוהו מאי תוהו דא קו ירוק דאקיף כל עלמא ואקרי קו תוהו דכתיב ונטה עליה קו תהו ואבני בהו. בהו כמה דתנינן אבנין מפולמות דמשתקען גו תהומי ומנהון נפקי מיין השתא אית למנדע תהו דאיהו קו ירוק מאן הוה קו ירוק אלא אשכחן בספרא דאסיא דקרטינאה ויודאן דקסרי שמיא וקראן שמיא אסיא קרטינאה בגין דהוא רב על כל אסיין ויקירא בחכמתא והכי אמר בלשון פרסי לבר נש יקירא והוא אמר והארץ היתה תהו מאי תהו אי קו ירוק דאסחר עלמא ומאן איהו קליפא דאגוזא ודא איהו קליפה דלבר דאיהו ירוק לגו מניה בהו ואינון אבנין מפולמות דמנהון נפקי מיין מן תהו אתמשכאן עור ובשר מן בהו אתמשכו גרמיה לגו מניה וחשך דא משיכו דאתמשך מניה עמא דעשו ואי תימא מאן תהו הרי הוא ודאי דהא חשך מניה תליא אלא אינון אבנין מפולמות עאלו באמצעייתא דמניה אתמשכאן גרמי כמה דאתמר וחשך משיכו דקיק דמניה אתמשך עשו. ורוח אלקים דא מוחא דאגוזא דמתמן אתמשך יעקב שלימא כגוונא דאגוזא דא רזא דכתיב והנה רוח סערה באה מן הצפון לקבליה דתהו לגו מניה ענן גדול לקבליה דבהו לגו מניה ואש מתקלחת לקבליה דחשך לגו מניה ונגח לו סביב לקבליה דרוח אלקים ומתוכה כעין החשמל לגו מכלא לקבליה מרחפת על פני המים דא רוחא דאמא עלאה דקא מרחפא על כלא ויעקב שלימא איהו ודא מוחא דאגוזא וקב"ה ימצאהו בארץ מדבר ודאי לבתר עבד קב"ה דכל אינון קליפין יהון כולהון משתעבדן ליה. עד הכא הוה כתיב בההוא ספרא דקרטינאה אסיא לבתר הוה רשים בהאי קרא כל נטורא דאצטריך אסיא חכים למעבד למרע דשכיב בבי מרעיה אסירי דמלכא למפלח למארי עלמא דכד אזיל אסיא חכים לגביה ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון מרעין דשריין עליה אשכח ליה